

FEBRUARI - MAART 2023

Informatieblad

In dit nummer wil ik met u stilstaan bij het Mirakel van Amsterdam en de Stille Omgang die dit jaar in de nacht van 18 op 19 maart weer normaal kan doorgaan. Ik hoop dat veel mensen zullen deelnemen aan het stille getuigenis voor de waarachtigheid van Jezus' tegenwoordigheid in de H. Eucharistie en voor de kracht van ons heilig katholiek geloof, dat in ons nog net zo sterk is als in de Amsterdammers van 678 jaar geleden. Ook in hen leefden nog de woorden van Jezus die Hij sprak in de synagoge van Kafarnaüm, *Jh. 6, 51*: "Ik ben het levend brood, dat uit de hemel is neergedaald; zo iemand eet van dit brood, zal hij in eeuwigheid leven. En het brood, dat Ik zal geven, is Mijn vlees voor het leven van de wereld". Over dit woord werd al in Kafarnaüm getwist. Maar Jezus nam er niets van terug. Integendeel! Simon Petrus zei: "Heer, U hebt woorden van eeuwig leven; we geloven en weten: Gij zijt de Heilige Gods".

Door het Mirakel in 1345 heeft Jezus kenbaar gemaakt publieke verering van Zijn Liefde-Sacrament te willen, en wel uit zorg voor Amsterdam en de eenheid van zijn inwoners. Heeft Hij geweend over Jeruzalem, Hij zou het niet minder hebben gedaan over het Amsterdam van nu. Doen wij het maar. En laten wij tijdens de Stille omgang met de Rozenkrans in de hand publiek eerherstel brengen. En in de vastentijd boete doen tot eerherstel voor zoveel belediging aan God geadresseerd.

Opmerkelijk is *Lc. 10, 16*: "Wie u hoort, hoort Mij, en wie u versmaadt, versmaadt Mij (zegt Jezus Zijn leerlingen, dus Zijn Kerk); maar wie Mij versmaadt, versmaadt Hem (de Vader), die Mij heeft gezonden". Amsterdam is goddeloos geworden, en geeft ons een beeld van wat zich tevens groot-maatschappelijk heeft afgespeeld. In 1517 met de opkomst van het protestantisme begon het. De Kerk werd afgewezen. Na 200 jaar, in 1717, werd met de geboorte van de Vrijmet-selarij de Zoon vaarwel gezegd. En nog 200 jaar later, in 1917, was men in het Communisme de Vader kwijt, en daarmee tegelijk het bestaan van de menselijke ziel en de zin van het leven. Anno 2023 ziet men in hartje Amsterdam officiële gemeentelijke mededelingen: "Koop geen drugs op straat, het is illegaal.", "Cocaïne alert", "Blowverbod", om u maar een tipje van de sluier op te lichten. Kortom: Sodom en Gomorra!

Op zaterdag 14 januari jl., een regenachtige dag, was ik met een groepje jeugd van het Jong Katholiek Initiatief mee naar Amsterdam, en kreeg toen nieuwe inspiratie voor de Stille Omgang. Verrassend, echt prachtig, vind ik het Begijnhof, een stukje bewaard mooi, katholiek Amsterdam, met vanzelfsprekend het H. Hart in het gazon! De Koning van de Vrede, die de mensen één maakt!

Laten wij vasthouden aan Jezus, en juist aan die Jezus, zoals Hij zich ons heeft geopenbaard. Trekken we met Hem op in de vastentijd, door dagelijks het Evangelie van de dag te lezen en hierover te mediteren. Vragen wij Hem bij ons te blijven, want met Hem is het goed, en wordt het weer een onvergetelijk Pasen! Genadevolle Vasten!

Pater Carlo de Beer

Het Mirakel van Amsterdam

Uit Amsterdam Mirakelstad
door Evert Verkerke en Frans Lammers, in 1959 uitgegeven
in opdracht van het Gezelschap van de Stille Omgang

In de nacht van dinsdag op woensdag vóór Palmzondag, 15 maart 1345, lag er te Amsterdam in “die Lane”, zoals destijds de Kalverstraat heette, een man ziek te bed. De toestand was zo ernstig, dat men een huisgenoot naar de pastoor van de parochie zond. Deze bracht uit de (oude) St. Nicolaaskerk de heilige Sacramenten en bediende de zieke. De vrouw die hem verpleegde, bemerkte plotseling dat de man moest

overgeven; zij ving het braaksel in een bak op en wierp het in de open haard in het vertrek van de zieke. Deze was nu rustiger geworden, zodat ook de vrouw nog even kon gaan slapen. Het was een gure voorjaarsnacht, dus bleef de haard bij de zieke branden.

De volgende morgen was een medebewoonster van het huis vroegtijdig opgestaan om haar kind te verzorgen. Zij had het koud, en besloot het vuur in de kamer van de zieke op te rakelen. Zij porde in de gloed tot de vlammen oplaaiden en terwijl ze zo in het vuur zat te staren, zag ze opeens tussen de vlammen de heilige Hostie zweven, die de priester de vorige avond aan de zieke had uitgereikt.

Als door een innerlijke stem gedreven, stak ze zonder zich te bedenken haar hand uit en nam de heilige Hostie uit de vlammen. Het vuur deerde haar niet en tussen haar vingers voelde de Hostie koel aan. De vrouw was door dit vreemde voorval helemaal in de war. En wat doet een vrouw in zo'n situatie? Ze roept er onmiddellijk iemand bij om alles te vertellen. Toen een huisgenote kwam aanlopen, zei de vrouw, die de Hostie had gevonden: "Zie, ik heb hier in mijn hand het Lichaam van onze Heer Jezus Christus, dat ik met mijn hand uit het vuur heb genomen". De andere vrouw nam de Hostie voorzichtig van haar over, legde die op een kussen en borg alles weg in een kist. En zij haastte zich haar man te vertellen, wat er gebeurd was. Deze geloofde haar niet, maar toen hij met eigen ogen zag hoe daar het Lichaam van de Heer in broodgedaante rustte op het linnen kussen in de kist, schrok hij en besloot onmiddellijk de priester te waarschuwen, die de avond tevoren het heilig Sacrament had gebracht. Deze kwam en toen hij alles had gehoord en gezien, verzocht hij de huisgenoten drin-

gend met niemand over het gebeurde te spreken. Hij deed de Hostie in de gouden doos, die hij had meegebracht en plaatste die in het tabernakel van de parochiekerk.

Wie schetst echter de verbazing van de vrouw, toen zij daags daarna haar kist opendeed en de Hostie er weer lag. Men kan zich voorstellen, dat van nu af over niets anders meer werd gedacht of gesproken. Weer kwam de priester en hij kon de eenvoudige en angstige mensen geen verklaring geven. Wel voelde hij, dat God hiermee een heel bijzondere bedoeling moest hebben, maar er bleef hem niets anders over dan nogmaals het Sacrament terug te brengen naar de kerk. Eerst toen de volgende morgen het wonder zich ten tweede male bleek te hebben herhaald, begreep hij, dat God hier geen geheimzinnigheid wenste, maar voor die dagen en voor de eeuwen, die komen zouden, een zichtbaar bewijs wilde geven van Zijn tegenwoordigheid onder de gedaante van brood. Hij liet het *Ons Heer* dan ook in het huis, waar het wonder was gebeurd en waarschuwde de geestelijkheid van Amsterdam, priesters en kloosterlingen. Hij bracht ook het stadsbestuur op de hoogte. Het gerucht verbreidde zich nu door heel de stad. Er ontstond een grote toeloop van nieuwsgierigen bij het huis in de Lane, de plaats die nu als een **locus sacer**, zoals de Bijbel dat noemt, als heilige plaats moest worden beschouwd. En de bevolking sprak onmiddellijk van **Heilige Stede**.

In plechtige processie werd thans het Allerheiligste naar de parochiekerk

teruggebracht en daar ter verering bewaard. Men begreep ook dat de Heilige Stede zelf voor de komende geslachten een plaats moest blijven, waar de herinnering aan het wonder zou voortleven. En zo brak men het huis af, waar het wonder was gebeurd en bouwde er een kapel. Waar zich de haard had bevonden, en in de vlammen de heilige Hostie ongedeerd was gebleven, kwam het altaar te staan. De plavuizen van de haard bleven in de vloer bewaard.

Al heel spoedig waren er al zoveel wonderen gebeurd, dat de boodschap van het Sacrament van Mirakel door heel Holland was gegaan, en men van heinde en ver naar de Heilige Stede pelgrimeerde om gunsten te verkrijgen, maar ook om zonden en schuld uit te boeten. En een jaar na het wonder maakte de bisschop van Utrecht, Jan van Arkel, bekend, dat alle wonderen ter Heilige Stede gebeurd, voor zover zij kennelijk onder Gods inwerking waren tot stand gekomen, bekend mochten worden gemaakt.

Het wonder van het wonder

Wat is nu het dubbel-wonderlijke in dit Amsterdamse wonder? Niet alleen, dat de feiten in allerlei getuigenissen uit de tijd zelf van het wonder zo duidelijk en uitvoerig bewaard zijn gebleven als maar zelden met gebeurtenissen uit de middeleeuwen het geval is, maar vooral dat gedurende meer dan zes eeuwen vrijwel onafgebroken de herinnering aan en de verering van het Heilig Sacrament van Mirakel te Amsterdam is blijven voortbestaan. Ja, het mag inderdaad een wonder heten, dat geslacht na geslacht in Amsterdam en later in heel Nederland, ondanks de moeilijke en fel bewogen tijden van de Hervorming en wat er veranderen zou op allerlei gebied, de traditie zich heeft gehandhaafd en zelfs nog versterkt om zich in alle nood te wenden tot de verborgen God in het Altaarsacrament, zoals Hij zich in de kleine stad Amsterdam aan eenvoudige en nederige mensen had geopenbaard, tussen ruw volk in een tijd, waarin alleen het hof, de adel en de priesters beschaving bezaten, aan on-

De oude St. Nicolaaskerk. Foto Wikipedia

ontwikkelde mensen, maar rechtschapen zielen, die in kinderlijk geloof de knie bogen voor het verheven en goddelijk mysterie.

Wat betekende Amsterdam in het midden van de 14^e eeuw? Het mocht nog nauwelijks een stad heten. De bisschop van Utrecht was de kerkelijke heer en Graaf Albrecht op zijn jachtslot in 's-Gravenhage de wereldlijke vorst. De parochiekerk, op de plaats van de tegenwoordige Oude Kerk, viel onder het patronaat van het Kapittel van de Hofkapel “in Den Hage”, en dus ook de kapel ter Heilige Stede, zoals die reeds in oorkonden van omstreeks 1370 wordt vermeld. Een vestiging van vissers en kleine kooplieden aan de Amstelmond, waar niemand ook maar enig vermoeden had van de geweldige toekomst van de plaats, die eens de machtige koopstad zou worden, de hoofdstad van Nederland. Echter wel een gemeenschap waarin reeds iets van de bewogenheid en het enthousiasme leefde van het Amsterdam

van later tijd. En onmiskenbaar is, dat het wonder van de Heilige Stede voor dat jonge Amstelredam een toekomst heeft opengestoten, zoals een latere geschiedschrijver heeft samengevat in de woorden “Amsterdams Eer en Opkomen”. Het bedevaartsoord bracht duizenden van heinde en ver ter Heilige Stede in steeds groter toeloop, hetgeen wel blijkt uit de bouw van een nieuwe, aanzienlijk grotere kapel tussen Kalverstraat en Rokin, met drie beuken, rijk versierd en met fraaie ornamenten. Een kostbare schrijn van middeleeuwse architectuur tussen de eveneens groter wordende Amsterdamse huizen aan beide zijden van het Rokin, waar schepen uit het achterland van Holland en Utrecht ligplaats vonden.

Wonderbare genezingen worden gemeld en dragen de naam van Amsterdam verder uit langs Rijn, Maas en Schelde. Gebedsverhoringen in de moeilijkste omstandigheden maken de Heilige Stede steeds verder bekend. En het allergrootste wonder is hier-

De Heilige Stede, later de Nieuwezijds Kapel genoemd. Foto Wikipedia

bij, dat de onafzienbare stoet van pelgrims, die naar Amsterdam trekt, er een innerlijke vrede en berusting vindt, die vaak waardevoller mocht heten dan een opzienbarende gebeurtenis, die zich afspeelt voor het altaar van het miraculeuze Sacrament. Zo vindt Amsterdam in de glorieuze kapel in het hart van de stad de bevestiging van zijn vroomheid, de kern van zijn geloof en de alles beheersende liefde tot de Kerk, zoals die altijd het kenmerk zouden blijven van zovele echt-Amsterdamse en echt-katholieke families tot op de dag van vandaag.

De opkomst van Amsterdam is onmiskenbaar te danken aan het feit, dat het in de late middeleeuwen in toenemende mate pelgrims aantrok. Niet alleen eenvoudige mensen, maar ook machtige en invloedrijke personen. Een van de meest bekende figuren, die ter bedevaart naar de Heilige Stede zijn gekomen, is de Rooms-Koning Maximiliaan geweest, aartshertog van Oostenrijk, in 1493 tot keizer ge-

kroond. Hij was gehuwd met Maria van Bourgondië, enige dochter van Karel de Stoute, en door dit huwelijk Graaf van Holland. Toen Maximiliaan in 1482 – dus ruim honderd jaar na het Mirakel – op zijn kasteel in ‘s-Gravenhage met zware koorts te bed lag, deed hij de belofte een pelgrimage naar het H. Sacrament van Mirakel te zullen maken indien hij zou genezen. Vrijwel onmiddellijk week de koorts en spoedig daarna vertrok Maximiliaan naar Amsterdam om in de kapel van het Mirakel-Sacrament voor zijn genezing te danken. Hij schonk aan de Heilige Stede een gouden miskelk, prachtige priestergewaden en liet verschillende gebrandschilderde vensters aanbrengen, waarop in stralende kleuren zijn dank aan God werd vertolkt. En wanneer Amsterdam nog vandaag met trots de keizerlijke kroon op het stadswapen en op zijn hoogste toren voert, dan heeft de stad dit te danken aan het vorstelijk gebaar van Maximiliaan, die bij gelegenheid van zijn bezoek de stad dit recht verleende.

Snel nam de welvaart toe in de stad aan Amstel en IJ. De kooplieden dreven hun handel niet meer alleen met de lage landen rondom, zij trokken zeeën over naar verre kusten. Amsterdam werd een stapelplaats van goederen uit alle windstreken, en steeds meer schepen lieten het anker vallen voor de loswal van de jonge handelsstad. Haar hoogtijdagen wist Amsterdam uitbundig te vieren, maar nimmer was de burgerij zo in de weer als tegen de tijd, dat de Mirakelprocessie moest uittrekken. Dat gebeurde ieder jaar op woensdag na het feest van de H. Gregorius (12 maart). Men kan zich nauwelijks meer een beeld vormen hoe zo'n processiestoet door het middeleeuwse Amsterdam is getrokken, door de straten en langs het water, tussen huizen, die met vanen en wimpels waren versierd, waar brandende kaarsen in de vensters stonden, en de gevels waren opgeschilderd. Als men geluk had, dan kon het in maart al voorjaar zijn in de lucht, met de hoger komende zon boven het water van het IJ. Dan heerste er al vroeg een grote

bedrijvigheid in de buurt van de Heilige Stede, waar 's morgens de Hoogmis werd opgedragen en de processie-groepen wachtten, die geen plaats meer konden vinden in de kapel. De klokken begonnen te luiden ten teken dat de Mis ten einde was en de priesters zich gereed maakten om in hun prachtige kazuifels zich te scharen rondom het Allerheiligste, waarboven de fonkelen-de baldakijn reeds geheven werd.

In de Kalverstraat, in de richting van de Dam, stonden de gilden opgesteld, meesters, gezellen en leerlingen, allen herkenbaar aan hun vaandel aan de kop van iedere groep ontplooid. De gildebroeders droegen het beeld van hun patroonheilige op de schouders. Luidop klonken de Onze Vaders en Weesgegroeten, ingezet door de voorbidders, en met zware stemmen beantwoord door de mannen, wier lange rijen zich langzaam in beweging zetten. In het midden van elke groep schreed de deken van het Gilde, de voornaamste van het ambacht, met een zware waskaars in de hand. In al deze burgers van de stad, vaklieden uit alle beroepen, leefden de eerbied en de liefde die Amsterdam zijn wonderlijk Sacrament toedroeg.

Dan volgde de jeugd, jongens en meisjes van 13, 14 jaar, die een reeks van fraai gesneden beelden met zich droegen: de heiligen die in de stad bijzondere verering genoten; voorop het beeld van Maria, waar een beschermende moederlijkheid van uitging. De jeugd zong, en haar juichend lied klonk op tegen de gevels. De burgers langs de processieweg zagen toe en

glimlachten wanneer ze hun eigen kinderen ontwaarden in de stoet, ze stootten hun buren aan en wezen naar hun kroost. De meisjes droegen sterren op het hoofd en linten in de handen; ze strooiden gekleurde snippers papier op het straatdek. Zo trok de processie voort; het kruis, dat door een monnik aan de kop van de stoet werd gedragen, geflankeerd door twee misdienaars, was al een heel eind de Nieuwendijk op. Nieuwsgierig rekten de mensen de halzen, want achter de jeugd kwam ieder jaar een paar grote voorstellingen, waar een hele wijk van de stad weken lang ter liefde Gods aan had gewerkt. Ditmaal was het Sint Joris met de draak. Hoog zat de draken-doder te paard, gewapend met harnas en spies; op een plat, laag wagentje werd een draak voor hem uit getrokken. Maar het ondier borg een lieve last, want uit de rug van de draak keken kinderkopjes met witte hemdje en gouden vleugeltjes, kleuters die op trommels en kleine citers speelden. Er ging een gemompel van bewondering

door de rijen voor dit mooie werkstuk. Tromgeroffel kwam naderbij: in langzame processiepas rukten de schutters op, drie afdelingen sterk, in blinkend harnas, de wapens in de vuist. Zij waren de trots van de stad, want al was het lang geleden dat ze ten strijde trokken om die brutale Haarlemmers buiten de stad te houden, toch gaven ze de burgers een gevoel van veiligheid en eigenwaarde, zoals ze daar manhaftig voorbij stapten.

De processie heeft intussen door de Ramskooi de IJ-kant bereikt en trekt nu de Nieuwebrug over. Groot is hier het uitzicht over het water met de beflagde en versierde schepen. Ook het scheepsvolk heeft deze dag vrijaf; de mannen staan bijeen hoog op het dek of langs de wallekant. Ze weten, dat de processiegangers op dit punt van de beeweg zullen bidden voor hen, die varen op de zeeën, voor Amsterdammer en vreemdeling, die hun leven wagen in storm en ontij. Achter de schutterij komt als een blanke wolk de groep van de kleine kinderen aangetrippeld, in het wit gekleed, die luidop de Weesgegroeitjes bidt, die een breedgeschouderde monnik met lang grijzend haar telkens inzet. Het hoogtepunt van de processie, het Allerheiligste, is nu in aantocht, voorafgegaan door een stoet van priesters en kloosterlingen, allen in witte dalmatiek; zij zingen processiespsalmen. Het volk zinkt op de knieën. Gedragen door de vier burgemeesters van de stad komt zwevend boven de hoofden de draaghemel naderbij. De lucht is vervuld van wierookgeur, die uit tientallen wierookvaten omhoog volkt.

Onder die draaghemel gaat Ons Heer in de gouden monstrans, een van de vele kostbare bezittingen van de Heilige Stede. De lentezon slaat vonken uit de krans van edelstenen, waarin de Hostie is gevat; het volk blikte vol vertrouwen op naar het blanke Brood van de Engelen, dat in deze stad zoveel wonderen heeft verricht en wederom op deze dag mensen en huizen en schepen op heel bijzondere wijze aan zich bindt. Muzikanten volgen en de ijle tonen van hun muziek worden door de wind meegevoerd.

Stadsbestuurders in hun donkere kostuums vormen het eind van de officiële stoet. Daarachter sluiten zich zover het oog reikt de gelovigen aan. De toeschouwers langs de weg, de mensen van achter de vensters, heel Amsterdam is in beweging gekomen. Eén van geest en één van hart volgt ieder het Lichaam van Jezus door de straten en stegen: de Nieuwebrugsteeg, de Warmoesstraat, de Nes, over de Langebrug, door de Taksteeg en zo tenslotte terug in de Kalverstraat bij de Heilige Stede.

De stad is in feeststemming. De hele dag zullen de Amsterdammers en de talloze pelgrims naar de Heilige Stede blijven trekken, naar vroom gebruik driemaal rondom het kerkgebouw, om daarna binnen in het schijnsel van honderden kaarsen te bidden voor al de dingen, die een mens God heeft te vragen, vooral daar, waar de Heer zich op een bijzondere wijze heeft geopenbaard. Inderdaad, het valt niet gemakkelijk zich in de stad van vandaag voor te stellen hoe zo'n processie langs straten en grachten heeft getrokken. Er is te veel veranderd, al zijn nog de oude straatnamen gebleven, eeuwenlang met de devotie van de Heilige Stede verbonden, zoals de Heiligeweg, waar-

De Nieuwezijds Kapel. Foto Wikipedia

langs de pelgrims ter Heilige Stede Amsterdam binnenkwamen. De enge Kapelsteeg, de Wijde Kapelsteeg, het Begijnhof, de Oude Kerk zijn gelukkig bewaard.

In de dreigend naderende nieuwe tijd, die zich in het begin van de 16^e eeuw aankondigde en tegen het eind van de eeuw met stormachtig geweld over ons land en ook over Amsterdam zou komen, moest de glorieuze processiegang aan Amstel en IJ verdwijnen. Veel zal ten onder gaan in de eeuwen die komen. Maar de hoofdzaak zal blijven. Het Heilig Sacrament van Mirakel zal nooit geheel vergeten raken. In stilte en verborgenheid blijft het de harten van de getrouwen vervullen tot in de nieuwe, de allernieuwste tijd.

Duisternis over de Heilige Stede

De vloedgolf van de Reformatie, die in Duitsland en Zwitserland begon, liet ook ons land niet onberoerd. Het geloof van de middeleeuwen werd op zware proef gesteld en het bleek niet overal tegen de aanval bestand, vooral niet daar, waar het tussen doornen was gegroeid en nooit tot volle wasdom gekomen. In 1518, een jaar nadat Luther in de Duitse stad Wittenberg naar voren was getreden met zijn verzet tegen de Katholieke Kerk, maakte de schilder Jacob Corneliszoon van Oostsanen, die zich ook Jacob van Amsterdam noemde, het mooie bedevaartsprentje, dat sedertdien steeds weer is herdrukt en waarop in drie tafereelen het wonder van het Heilig Sacrament is afgebeeld. Het lijkt wel alsof hij heel de devotie nog eens wilde samenvatten, die toen

“Het wonderlijk ghebruydes heylich Sacrament / Mieraculoos ghevonden binnen Aemstelredam”

Bedevaartsprentje. Rijksmuseum

al bijna tweehonderd jaar bloeide rond het Mirakel-Sacrament, dat hij in het onderschrift noemt:

*“Wonderlijk ghebenedyt
heylich Sacrament
Mieraculoos ghevonden
binnen Aemstelredam”*

Langzaam groeien de tegenstellingen in de stad tussen de katholieken die, vuriger dan ooit, vasthouden aan de grote en roemrijke traditie van het geloof en de groepen, die zich resoluut afkeren van het verleden en de hervorming willen doorvoeren, willen breken met vrijwel alles wat tot dan toe in de kerk en in het gezin werd beleden en vereerd. Er zijn schuttersgroepen, die zich laten portretteren, opgesteld rondom het Heilig Sacrament, en andere schutters, die zich ter bespottung van het kloosterleven laten afbeelden in een

soort franciscaner-pij aan een feestelijk verzorgde tafel.

De eenheid is verdwenen in de stad, voorheen zo eendrachtig verenigd rondom de Heilige Stede. De dag van de beeldenstorm komt nader, de dag, waarop zelfs de Heilige Stede niet meer veilig zal zijn. Maar zonder fel verzet van de Amsterdamse katholieken is dit alles niet gebeurd. En hier gaan de vrouwen een roemrijk hoofdstuk schrijven in de geschiedenis van het Mirakel. Het begon al in 1531, toen het gemeentebestuur had besloten op een stuk grond, dat grensde aan de Heilige Stede, een pand voor de wolhandel neer te zetten. Driehonderd vrouwen, die allen behoorden tot het Sacramentsgilde en die in de bouw van dit wolhuis een aantasting zagen van de verheven omgeving, trokken 's nachts naar de bouwput en in enkele uren was het fundament, dat reeds was gelegd, bedolven onder klei en zand. Het stadsbestuur, toen al in meerderheid aan de kant van de hervormers, zou nochtans zijn zin doorzetten en het wolhuis is er gekomen, maar de spontane actie van

de vrouwen vormde het bewijs, dat het oude geloof nog levend was in de stad.

Vier van de aanzienlijkste vrouwen, die aan de protestactie hadden deelgenomen, werden voor vier jaar uit de stad verbannen. Ze konden het vonnis afkopen door ieder vijftig gulden te betalen. Maar dat namen de dames helemaal niet. Op de dag dat de verbanning inging, reisden ze naar Brussel om hun zaak aan de keizer, Karel V, voor te leggen. Ze werden bij de vorst toegelaten terwijl deze aan tafel zat, en namens de vrouwen werd het woord gedaan door Meester Claes den Otter, een broer van een van hen en een bekend geleerde. De keizer schoof de zaak van zich af en gaf de vrouwen de raad, dat zij zich met zijn kanselier, de Bisschop van Panormen (opm. red.: Palermo, Italië), in verbinding zouden stellen. De vrouwen zeiden ronduit, dat ze met dit keizerlijk antwoord niet tevreden waren. Maar Karel V hield voet bij stuk. Zijn kanselier ontving de dames, maar ook met hem kwamen ze niet veel verder. Hij zei hun, dat toevallig een van de burgemeesters van Amsterdam in Brussel was en dat hij de zaak met hem zou bespreken. Toen dat gebeurd was, bleek, dat de kanselier zich volkomen had laten bepraten. Hij gaf de vrouwen de raad, dat ze de boete maar moesten betalen, dan konden ze weer naar Amsterdam terugkeren. Dat betekende dus, dat de vrouwen het spel hadden verloren, maar hun kordaat verzet tegen wat zij als ontheiliging van de Heilige Stede zagen, blijft een historisch feit.

Het Sacramentsgilde van de vrouwen zou ook later nog, toen de toestand

steeds meer gespannen werd, moed en doortastendheid tonen. In 1566 houden de hervormden bijeenkomsten buiten de stad, de zogenaamde hagenpreken. Op 23 augustus van dat jaar dringt een volksbende door in de oude St. Nicolaaskerk en slaat er de beelden kort en klein. In september worden de kloosters van Minderbroeders en Kartuziers overvallen en geplunderd. En in dezelfde maand volgt een aanval op de Heilige Stede. Weer zijn het de dappere Amsterdamse vrouwen, die zich laten gelden. Wanneer de belhamels het kerkgebouw willen binnendringen, stuiten zij op een groep vrouwen van het Sacramentsgilde, bijeen voor het altaar. Luid schreeuwend stormen de vrouwen de beeldenstormers tegemoet, die door deze toestand zo verbluft zijn, dat ze haastig rechtsomkeer maken. Geleidelijk aan krijgen de Geuzen in de stad de overhand, 1567 was het eerste jaar, dat de Mirakel-processie in maart niet mocht uittrekken. In mei bleek de toestand in zoverre veranderd, dat de processie toch nog doorgang vond.

1578 Was het jaar van de beslissing: de hervormden zetten het katholieke stadsbestuur, priesters en kloosterlingen uit de stad en namen de macht volledig in handen. Zij legden beslag op kerken en kloosters en lieten de kapel ter Heilige Stede ontruimen. De katholieke plechtigheden werden verboden. Twaalf jaar heeft het kerkgebouw, waar eeuwenlang van geslacht op geslacht was gebeden en geofferd, de vernedering ondergaan gebruikt te worden als opslagplaats van huiden en balen zout. Het stadsbestuur dacht er toen reeds over de prachtige gotische kapel te la-

ten afbreken. Slechts aan de toevallige tussenkomst van Willem van Oranje, die in 1580 Amsterdam bezocht, bleef het heiligdom toen gespaard. De prins liep met Burgemeester Willem Bardesius langs de kapel. Bardesius vond het gepast met een paar schimpscheuten de aandacht van de Prins te vestigen op de vervallen toestand van het kerkgebouw, nu als pakhuis in gebruik. Maar de prins gaf een merkwaardig antwoord, waaruit zijn diepere gevoelens vallen af te lezen. Hij zei: “Als ze dit met het gewijde doen, wat zullen ze dan met de rest doen”, daarbij doelende op het Bijbelwoord over het groene en het dorre hout. Maar Bardesius hield vol, dat het ‘t allerbeste zou zijn wanneer men de kapel maar zou afbreken. De prins schudde het hoofd en waarschuwend haalde hij een andere Bijbeltekst aan: “Zo gij zonder zonde zijt, werp dan de eerste steen!” Omdat de prins zo nadrukkelijk te kennen gaf, dat hij afbraak van deze oude katholieke kapel niet wenste, besloot het stadsbestuur het gebouw toe te wijzen aan de Waalse Gemeente, die er dan maar haar godsdienstoefeningen moest houden. Het is niet moeilijk zich de gevoelens in te denken van de katholieke Am-

sterdammers, die in feite nog steeds de meerderheid in de stad vormden, toen ze gaande door de Kalverstraat of over het Rokin de Heilige Stede zo ontluisterd zagen. Hun geloof werd wel zwaar op de proef gesteld, maar de eeuwen die volgden, hebben bewezen, dat men kerken sluiten en slopen kan en beelden aan stukken slaan, maar dat een geloof juist door de vervolging wordt gesterkt, zoals een palm groeit onder de steen.

In de 17^e eeuw is Amsterdam opgebloeid tot een van de belangrijkste steden van Europa met een welvaart en een rijkdom, die nooit voor mogelijk waren gehouden. Menselijkerwijze gesproken moest al wat ingetogen katholiek was eigenlijk in die grote opgang totaal verloren raken. Maar het tegendeel werd waar. In de 17^e eeuw leeft de grote Nederlandse dichter Joost van den Vondel in Amsterdam en hij maakt die bewogen en grootse tijd als een gevierd dichter mee. En juist Vondel keert terug tot het geloof van de vaderen en hij schrijft zijn prachtige Altaergeheimenissen, waarin hij het Heilig Sacrament verheerlijkt en de lof zingt van het

wonder van Amsterdam, de luister van de Heilige Stede. En al mocht de kapel voortaan de Nieuwezijds Kapel heten, omdat men van een Heilige Stede niet meer weten wilde, kon het niet verhinderen, dat tal van Amsterdammers nog steeds in stilte een bedegang maakten rondom het gebouw: van het Rokin door de Taksteeg, de Kalverstraat, de Enge Kapelsteeg, linksom het Rokin en terug door de Wijde Kapelsteeg, bidde de Rozenkrans in hun zak, trouw aan de herinnering van het wonder.

(Opm. red.: De Heilige Stede werd als kapel gebouwd tussen 1346 en 1347, en na de stadsbranden van 1421 en 1452, waarbij de monstrans met de Hostie zijn gespaard gebleven, weer heropgebouwd. De kapel werd na de overgang van de stad Amsterdam tot het protestantisme in 1578 van de katholieken afgenomen. Later nam de hervormde kerk de kapel in bezit en veranderde de naam in Nieuwezijds Kapel. De functie van heiligdom werd ongeveer sinds het midden van de 17^e eeuw overgenomen door de R.K. schuilkerk in het Begijnhof. De Nederlandse hervormde gemeente besloot in 1908 het hele gebouw te slopen met als argument dat de dure grond waarop deze stond beter kon worden verkocht, omdat men het geld wel beter kon gebruiken dan voor de Nieuwezijds Kapel. De katholieken protesteerden hevig tegen deze in hun ogen overduidelijke pesterij, die mede een gevolg was van het succes van de Stille Omgang. De katholieken konden echter niks uitrichten en nadat het gebouw buiten gebruik was gesteld, lieten de hervormden de cultureel-historisch zeer waardevolle kapel met de

Heilige Stede, later Nieuwezijds Kapel. Afbraak 1908. Foto Wikipedia

grond gelijk maken. Op de plek werd in 1912 de nieuwe Nieuwezijds Kapel gebouwd, die kleiner is. De overgebleven grond kreeg een winkelbestemming. De kapel verloor zijn religieuze bestemming in de jaren zeventig van de vorige eeuw en werd een zalencentrum, veilingzaal, moskee en plek voor houseparty's. In 2005 werd deze verhuurd aan een Britse uitbater, die er de toeristenattractie Amsterdam Dungeon (een spookhuis!) in heeft gehuisvest. (Wikipedia)

Deze stille bedegang rondom het oude heiligdom bleef de eeuwen door bestaan. De stad mocht groeien en haar beeld zich wijzigen met de bouwstijl van telkens nieuwe tijden, langs de grachten mochten de trotse woningen van de rijke burgers zich spiegelen in het groene water, nieuwe kerken,

torens, een stadhuis verrijzen, revoluties en oorlogen de wereld teisteren, Napoleon half Europa veroveren, de Republiek der Zeven Provinciën ten onder gaan en het Koninkrijk worden gegrondvest in oude Oranje-traditie, de herinnering aan Amstels glorie uit de middeleeuwen, aan het Mirakel van de Hostie in de haard, bleef ook in de tijd van huis- en schuilkerk, in de binnenkamers en achter hoge muren ongerept.

Eeuw na eeuw heeft men de Stille Tocht om het heiligdom gemaakt, ook al raakte het oude gebruik langzaam in verval. Dit laatste kon moeilijk anders. De liefde van de Amsterdammers, die trouw aan de Moederkerk waren gebleven, kon zich niet meer uitleven in de zorg voor het gebouw. Het stond er

De Heilige Hoek tijdens de afbraak Nieuwezijds Kapel. Foto Meertens Instituut

hol en leeg, ogenschijnlijk zonder ziel. De schatten waren er uit verdwenen en er kwamen geen processies meer van pelgrims langs de Heiligeweg om te bidden en te offeren in de kapel van het Wonder.

Het wonder van de Stille Omgang

Wanneer men vandaag van de Stille Omgang spreekt, dan bedoelt men die merkwaardige bidprocessie, die ieder jaar enkele malen in de nacht van zaterdag op zondag door Amsterdam trekt, en waar tienduizenden katholieke mannen uit geheel Nederland aan deelnemen. (opm. red.: 1958 Telde circa 85.000 deelnemers. Momenteel: 4 á 5.000 mannen en vrouwen). Zonder luidruchtigheid, zonder uiterlijk vertoon trekt die eindeloze stoet door de nachtelijke stad, een onvergetelijk gebeuren voor ieder, die zich ooit de inspanning heeft getroost in een van die nachten mee op te gaan naar Amsterdam.

Amsterdam was feitelijk reeds de stad van de Stille Omgang toen in de middeleeuwen de grote processie nog in vrijheid op het Mirakelfeest in maart mocht uittrekken. Het zwijgend gaan van de pelgrims om de Heilige Stede, driemaal achtereen, mocht het begin heten van de Stille Omgang van thans, die verder zo nauwkeurig mogelijk de weg volgt van de plechtige openbare processie, die sinds het eind van de 16^e eeuw niet meer gehouden mocht worden.

Hoe die Stille Omgang van onze dagen is gegroeid, vormt eveneens een won-

derlijk verhaal, dat helemaal past in de onverwoestbare katholieke traditie, die nog in Amsterdam levend is gebleven. Een katholiek Amsterdammer vond in 1880 een afschrift van de oude weg van de Mirakelprocessie. Hij sprak er met een vriend over en beide mannen besloten, dat ze daags na het Mirakelfeest in zwijgend gebed de oude processieweg zouden gaan als een stille hulde aan het Heilig Sacrament. Ze bedoelden daar helemaal niets wereldveroverends mee, er zat in hun bedetocht geen enkele vorm van protest tegen de wijze, waarop de Heilige Stede aan de katholieke eredienst was onttrokken, het ging er hun alleen om de traditie van de vaders te handhaven en een daad van eenvoudig geloof te stellen.

Die twee eerste stille-omgangers mogen nog wel eens met ere worden genoemd. Het waren de Heren Lousbergh en Elsenburg. (De naam Elsenburg is in 1959 nog even nauw aan de Stille Omgang verbonden als meer dan zeventig jaar geleden; zoon en kleinzoon

van de pionier zijn hem in de loop van de jaren opgevolgd als voorzitters van het Gezelschap van de Stille Omgang.) Dit Gezelschap werd spoedig na 1885 opgericht. Want de zinvolle gedachte vond ingang! In de jaren die volgden, sloten vrienden en bekenden zich aan. Als tijdstip van vertrek koos men de “kleine uurtjes” van de nieuwe dag, wanneer de rust op straat volkomen was en men door niets gestoord werd in zijn ingetogen gebed.

Men moet zich dat beeld toch even voor de geest roepen, die kleine groep mannen, die door het zeer matig verlichte deel van de oude stad zwijgend haar weg ging in de vroege zondagochtend van de lentemaand. Wind en regen en natte kou waren vaak hun deel, het was een soort Kerstnacht op straat. Maar men kan zich indenken, hoe hun gedachten tijdens het gebed terugsnelden door de eeuwen heen naar die blijde dagen, lang, lang geleden, toen langs dezelfde weg de eindeloze stroom processiegangers en pelgrims zich bewoog in de feestelijke stad. ...

In 1886 nam de groeiende belangstelling vaste vorm aan. De rector van de kerk op het Begijnhof had voor de deelnemers aan de hand van een oud handschrift de juiste processieweg vastgesteld, zoals die in 1651 werd opgetekend uit de mond van een 91-jarige vrouw, Agatha Hendrix Loen genaamd, die in haar jeugd de processie nog had gekend. Die oorkonde is zo ontroerend mooi, dat wij de inhoud in hedendaags Nederlands laten volgen. De onvergankelijke liefde van de katholieke Amsterdammers voor hun Heilige Ste-

Op basis van bewaard gebleven bouwelementen van verschillende zuilen uit de voormalige Heilige Stede werd in 1988 op het Rokin, schuin tegenover de plaats van de voormalige kapel, een zuil met inscriptie heropgericht.

Foto Meertens Instituut

de blijkt er wel overduidelijk uit. Het stuk luidt:

“Memorie van de processie van het Heilig Sacrament van Mirakel uit de Heilige Stede te Amsterdam.

Op de 16^e december van het jaar 1651 heeft Agatha Hendrix Loen (moeder van Hendrik en Pieter Barentszoon van Hartoghvelt) die op 31 oktober laatstleden 91 jaar werd, maar goddank haar verstand en haar geheugen nog volop bezit, in tegenwoordigheid van de Prelaat Barthold Nyhuis verteld, dat zijzelf, voordat de hervorming in Amsterdam de overhand

kreeg, met haar moeder, zuster en broer alle woensdagen 's morgens om 5 uur; winter en zomer; in hagel, sneeuw of regen blootsvoets, gewoon was (zoals ook vele andere goede en brave lieden) haar bedetocht te ondernemen en de Heilige Mis bij te wonen in de kapel van de Heilige Stede.

Zij vertelde verder, dat wanneer de processie met het Heilig Sacrament uittrok, de gilden met hun banieren en zeer vele gelovigen meetrokken met kaarsen, toortsen of flambouwen in de hand, en dat men trok langs de Kalverstraat tot aan de Dam, verder gaande langs de zuidzijde van de Dam tot op de Middeldam ter hoogte van het huis 'De witte fontein'. Daar was een klein altaar opgesteld, waar het Heilig Sacrament enige tijd werd uitgesteld en ieder bad. Vervolgens ging de processie naar de Nieuwendijk, door de Ramskooi, over de Nieuwebrug en door de Nieuwebrugsteeg, door de Warmoesstraat en de Nes over de Langebrug, door de Taksteeg tot weer in de Kalverstraat. Nog een keer maakte men buitenom de rondgang langs de Heilige

Stede en daarna werd het Sacrament naar binnen gedragen".

Nu men dus zekerheid had over de weg die gevolgd moest worden, begon men in kleine kring enige circulaire te verspreiden, waarop een uitnodiging stond om "aan dit overoud godsdienstig gebruik deel te nemen". Men zou na de rondgang de H. Mis in de kapel op het Begijnhof bijwonen en gezamenlijk ter H. Tafel naderen. Aan deze uitnodiging was nog het volgende toegevoegd:

"Wij bevelen u aan, volgens oud gebruik te bidden voor de volgende intenties:

1. op de Dam voor koning en vaderland,
2. op de Nieuwebrug voor de zeevarenden en voor hen die op zee zijn omgekomen,
3. op de Langebrug voor Kerk, Paus en de eenheid van de Christenen".

Op die Stille Omgangsnacht in maart 1886 waren de weersomstandigheden bar en boos, maar toch kwamen er zeventig deelnemers om half zes in de ochtend bijeen op het Spui. En dan vangt het wonder van de Stille Omgang aan. In 1888 lopen meer dan 500 mannen de processieweg, waaronder een eerste groep uit Haarlem, dat ook in de tijd vóór de Reformatie de trouwste pelgrims had geleverd. In 1895 waren het er duizend. Maar het groeiend getal veranderde niets aan de stille, intieme en daardoor zo indrukwekkende plechtigheid. Lopen, zwijgen, bidden, in de liefde tot God, tot zijn medemensen, katholiek of andersdenkend, tot zijn land, tot de stad van het Mirakel. Tegen het eind van de eeuw kwamen de Volendamers op hun schepen naar Amsterdam gevaren. De kerk op het Begijnhof werd te klein. De devotie breidde zich uit als een olievlek over het hele land. Uit het Gooi en de kop van Noord-Holland, uit Utrecht en Zaandam stromen mannen toe, met de trein, met de fiets, te voet vaak, later

met autobussen. Afdelingen van het Gezelschap van de Stille Omgang ontstaan in tal van plaatsen, in Den Haag in 1922, in Rotterdam in 1923, in 1924 in Nijmegen, 1926 Tilburg, 's-Hertogenbosch en Groningen. Venlo volgt spoedig en grote groepen komen uit Brabant en Zuid-Limburg.

Op onverklaarbare wijze groeit het enthousiasme voor de zwiigende tocht van de duizenden. De moderne Nederlander heeft iets van de echte pelgrim teruggevonden, die offers weet te brengen en wiens enige en grote voldoening het is, wanneer hij in stilte en biddend op mag gaan naar het heiligdom. Zorgvuldig waakt men er voor, dat de tocht blijft wat ze is: een stille devotie. De hele weg moet biddend en zwiigend worden afgelegd, zonder uiterlijke tekenen of gerucht en de omgang in het nachtelijk uur mag alléén door mannen worden gemaakt. De vrouwen, die in de historie van de Heilige Stede op zo dappere wijze hun bijdrage hebben verleend aan de glorie van het Heilig Sa-

De triomf van het Mirakelsacrament: het hoogtepunt van de viering van het 6e eeuwfeest. Openluchtmis met processie in het Olympisch Stadion te Amsterdam op 23 juni 1946. Een processie van 4000 personen trekt rond het middenveld, waarop een groot altaar staat. 6000 Deelnemers aan de Mis staan eveneens op het veld. 50.000 Deelnemers hebben een plaats gekregen op de tribunes.

Foto Meertens Instituut, uit De Triomf van het Mirakel-sacrament. Herinneringsalbum.

crament, maakten de omgang en maken hem nog onopvallend bij dag.

Bisschoppen en pausen hebben de Stille Omgang geestelijke gunsten verleend. Ieder jaar moesten er in de nachtelijke stad meer kerken worden ingeschakeld om de steeds wassende stroom van deelnemers na afloop van de Omgang op te vangen. De godsvrucht tot het Heilig Sacrament vond een hoogtepunt in het Internationale Eucharistische Congres, dat in 1924 te Amsterdam werd gehouden. In 1928 kon men de tienduizenden niet meer in één enkele nacht langs de processieweg voeren en moest men besluiten de Stille Omgang over twee nachten te

verdelen. Het Gezelschap van de Stille Omgang was van een kleine godsdienstige vereniging uitgegroeid tot een lichaam, dat een enorme organisatie opbouwen en leiden moest. Dit werd en is mogelijk dank zij de medewerking van talrijke zusterorganisaties in het land.

Dat alles kwam tot stand zonder “propaganda”, zonder “reclame”. Er is niets te zien of te beleven tijdens de omgang; nieuwsgierigheid alleen moet wel teleurgesteld worden. Het wonder voltrekt zich in de harten van de tienduizenden mannen en jongemannen, die in de laatste jaren zelfs over drie nachten moesten worden verdeeld om de tocht naar en door Amsterdam mogelijk te

maken. Er worden geen “records” nagestreefd, men beoogt geen “machtsvertoon”. De echte pelgrim wenst slechts met rust te worden gelaten en alleen te zijn in stilte met God. Zo leren het de vaders hun zontjes, wanneer die voor het eerst mee in de Omgang gaan. Zoals de vaders zelf het in hun jeugd weer van hun vaders hebben gehoord, toen zij met hen mee mochten. Dat de kleinsten uitsluitend onder geleide gaan is vanzelfsprekend.

Ook is het de laatste jaren meer en meer gebruikelijk, dat in de dagen van de Mirakelweek de jeugd in klas- of schoolverband ‘s morgensvroeg onder geleide de Omgang maakt en daarna de H. Mis bijwoont. Hier kunnen natuurlijk ook meisjes deelnemen, hetgeen dan ook steeds meer het geval is. Verschillende meisjesscholen maken op een ochtend door de week de Omgang. Want ook de jeugd stelt er een eer in om de traditie van eeuwen voort te zetten en in goede of zware tijden, zoals die nog voor ons liggen, de weg van de Mirakelprocessie te blijven gaan. Het woord, dat Schaepman in 1895 schreef, geldt nog voor onze dagen:

*“Steeds klinkt het lied,
het lied der Heilige Stede
En ‘t vroom gebed
in allen zwaren nood:
Verborgten God en
Koning van de Vrede
Geef Amsterdam
Uw levensbrood”.*

In de jaren, dat de traditie van de Stille Omgang reeds in de hoofdstad sterk geworteld was, voltrok zich het drama aan het kerkgebouw van de Heilige Ste-

de: de kapel werd afgebroken. Men kan zich in onze dagen nauwelijks voorstellen, hoe het mogelijk is geweest, dat men nog vijftig jaar geleden een zeldzaam middeleeuws, zuiver gotisch bouwwerk in het hart van Amsterdam zonder meer kon slopen, zonder rekening te houden met de onvervangbare waarde van een dergelijk monument, waarbij wij dan nog zwijgen over de betekenis voor de katholieken. Men kan dit vandalisme slechts vergelijken met de overigens ondenkbare beslissing, dat men in Parijs zou besluiten de Sainte Chapelle in het hart van deze wereldstad af te breken.

Tot 1898 waren er in de Heilige Stede – of, zoals zij officieel heette: in de Nieuwezijds Kapel – protestantse godsdienstoefeningen gehouden. Maar in de koopmansstad Amsterdam was de grond, waarop de Heilige Stede stond, dure grond, waar hoge prijzen voor werden betaald. De kerkenraad van de hervormde gemeente liet dit argument

Begijnhof Amsterdam

zwaar wegen, en ongetwijfeld vreesde men, gezien de groeiende belangstelling voor de Stille Omgang, dat men de devotie tot het Heilig Sacrament in de Nieuwezijds Kapel steeds meer als een symbool zou zien van de oude katholieke traditie van Amsterdam. De Gemeente Amsterdam trachtte afbraak te verhinderen en deed de kerkenraad een proces aan, maar de rechter besliste ten gunste van de hervormden. Op 10 juli 1908 begon het sloopwerk. Steen voor steen viel het kostbare oude kerkgebouw ten offer aan de vernielende makers. De prachtige spitsbogen werden neergehaald, de achttien zuilen eveneens, plavuizen werden uitgebroken en grafzerken opgebroken, de heilige hoek, waar de schouw was geweest, de plek van het wonder in 1345, werd met de grond gelijk gemaakt. Er zijn tranen gestort in Amsterdam om dit verlies; het oude Godshuis, waarbinnen zovelen troost hadden gevonden en waarin ook in de eeuwen na de Hervorming toch altijd nog het woord Gods was verkondigd, bestond niet meer. Als Vondel nog had geleefd, zou hij er een treurspel aan hebben gewijd en een rei van Amsterdamse vrouwen ten tonele hebben gevoerd om de droefheid te vertolken over de wijze waarop de herinnering aan “Amsterdams Eer en Opkomen” werd vernietigd. Het leven gaat verder. Wij mogen niet stil blijven staan bij wat onherstelbaar is. Het geloof en de liefde zijn niet aan steen gebonden. Zij leven in de harten van de mensen.

Na meer dan zes eeuwen is de devotie tot het H. Sacrament van Mirakel van Amsterdam sterker en grootser dan

ooit tevoren. Wanneer in de Mirakelprocessie van het middeleeuwse Amsterdam honderden meetrokken langs Kalverstraat en Nieuwendijk, voorbij de schepen in de haven en door de oude buurten van de stad, dan zijn het er in onze dagen tienduizenden geworden, die in het oude geloof en het vertrouwde gebed volharden. Nu in de stilte van de nacht: mannen en jongemannen uit alle steden en dorpen van Nederland, die van het geloof van de vaders, het geloof van de 2000 jaar oude Moederkerk getuigen op hun zwijgende pelgrimstocht, en die met elkaar in het nachtelijk uur aanzitten aan de Tafel des Heren, waar God tot hen komt in broodgedaante, als een onderpand voor hun pelgrimstocht door het leven.

Zo moge het blijven door de tijden heen; jaren, waarin nieuwe beschavingen zullen bloeien en vergaan, voorspoed ons deel zal zijn of rampspoed ons bedreigt, maar waarin het oude geloof onveranderd de polsslagen van het leven zal bepalen.

De Litanie van Onze-Lieve-Vrouw

Dignare me laudare te, Virgo Sacrata.

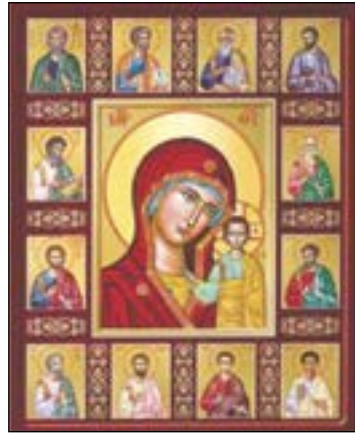
V. Geerebaert C.ss.R.
(Leuven, St.-Alfonsus-Drukkerij, 1930)

Koningin van de Apostelen, bid voor ons.

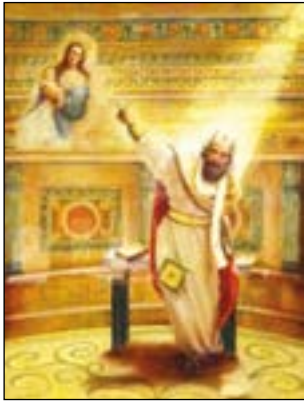
Mochten wij de hemelbewoners rangschikken, wij zouden hen in drie groepen splitsen: de engelen, die een geheel andere natuur hebben, omdat zij zuivere geesten zijn, de uitverkorenen van het Oude Verbond en de heiligen van het Nieuwe Verbond. Hebben wij aan de twee eerste groepen alle eer gegeven, omdat wij Maria hebben gehuldigd als Koningin van de Engelen, Patriarchen en Profeten, de derde groep zullen wij verheerlijken in de vijf volgende aanroepingen.

Onder de heiligen van het Nieuwe Verbond moet men ongetwijfeld de erepalm geven aan de apostelen, de vaders van ons geloof. Met recht wordt Maria hun Koningin genoemd, al heeft zij niet zoals de apostelen steden en dorpen doorkruist om het Evangelie te verkondigen, al heeft zij geen sacramenten toegediend.

In een van de heerlijke wereldbrieven, die Paus Leo XIII z.g. over de Rozenkrans heeft geschreven, *Adjutricem populi christiani*, van 5 september 1895, zegt de grote Mariaverreerder: "In de volste zin van het woord, mag Maria

Moeder van de H. Kerk, Lerares en Koningin van de Apostelen genoemd worden, omdat zij aan hen de goddelijke woorden meedeelde, die zij zorgvuldig in haar hart had besloten". En met een ware voldoening haalt Leo XIII dan de woorden van de H. Vaders aan, die zich voor dezelfde mening uitspreken. "Door u," getuigt de H. Cyrillus van Alexandrië, "hebben de apostelen het heil aan de wereld gepredikt, ... door u wordt het kostbare kruis over geheel de wereld vereerd en aanbeden". De paus beroept zich ook op de

Griekse liturgie, die Maria met de volgende woorden, begroet: “Wees gegroet, altijd sprekende mond van de apostelen”, hij haalt nog de woorden aan van de H. Johannes van Damascus: “Wees gegroet, gij, door wie wij als burgers van de ene, heilige, katholieke en apostolische Kerk ingelijfd worden”, en hij besluit met dit getuigenis van dezelfde kerkvader: *Magistra apostolorum, doctrix apostolorum*, meesteres en lerares van de apostelen. Zeer terecht verklaart de paus dat de getuigenissen van de kerkelijke schrijvers omtrent dit punt eensluidend genoemd mogen worden.

Waarom nu wordt Maria Koningin van de Apostelen genoemd? Nooit toch heeft zij zoals Jezus’ leerlingen rond-

gereisd om het Evangelie te verkondigen, nooit ook heeft zij zoals de twaalf het Doopsel toegediend of de handen opgelegd!

Dit deed zij inderdaad niet, maar zij oefende een verhevener apostolaat uit en daarom wordt zij met alle recht Koningin van de Apostelen genoemd.

Waarin immers bestaat het apostolaat?

In het ijveren voor de zielen, met hun voor te lichten, tot het goede aan te sporen en hun de genaden te bezorgen, waaraan zij behoefte hebben. Niemand toch zal beweren, dat iemand om de naam van apostel te verdienen, overal moet rondreizen om het Evangelie te verkondigen, en de Apostel Jacobus, die steeds te Jeruzalem verbleef om de wordende christengemeente te besturen, was niet minder apostel, dan de andere, die ter verovering van de zielen rondreisden.

Dat Maria inderdaad voor het heil van de zielen ijverde, kan niet betwijfeld worden. Hoe toch zou zij, die voor de verlossing van de zielen alles gedaan en alles ten offer had gebracht, zich na Jezus’ kruisdood niet meer om hun hebben bekommerd? Neen, het werk van de verlossing, dat zij met haar goddelijke Zoon had begonnen, heeft zij door haar zielenijver voltooid en bekrond.

Hoe nu heeft Maria haar zielenijver ontvouwd?

Allereerst heeft zij Christus aan de wereld geschonken, en opnieuw veroorloven wij ons de vraag: is zij, die ons de Verlosser schonk niet verhevener dan zij die slechts Zijn woordvoerders zijn?

Vervolgens, waarom heeft Maria al haar lijden vrijwillig aanvaard en met de heldhaftigste overgave gedragen, tenzij voor het heil van de zielen? En vergeten wij het niet: het apostolaat van het lijden is vruchtbaarder dan dat van het woord. Jezus' voorbeeld getuigt hier zo luid mogelijk: de vrucht van Zijn driejarige prediking omringde Hem slechts met een gering aantal leerlingen, de vrucht van Zijn kruis bezorgde Hem de verovering van de wereld.

Bovendien was de taak van de apostelen het erop uitgaan om Christus te prediken, maar heel wat bijzonderheden omtrent het leven van de Verlosser hadden zij nooit gekend, zo zij die niet uit Maria's mond hadden vernomen. Niet langer toch dan drie jaren kenden zij hun Meester. Wat wisten zij daarom van Zijn geboorte, Zijn kindsheid en Zijn verborgen leven? Zeker het openbaar leven van de Zaligmaker vult hoofdzakelijk het Evangelie, maar had Jezus' Moeder de apostelen niets meegedeeld, wat hadden zij geweten van de wonderbare omstandigheden van Zijn

geboorte, Zijn vlucht naar Egypte, Zijn eerste bidweg naar Jeruzalem en zoveel andere gebeurtenissen? Een ander dan de Moeder van de Heer kon het hun niet hebben verteld, omdat de H. Jozef reeds de eeuwigheid was binnentreden. Aan Maria danken de apostelen en ook wij, het leven van Christus tot aan Zijn openbaar optreden, en daarom mag zij met recht Koningin van de Apostelen genoemd worden.

Weliswaar heeft Christus Zijn apostelen de H. Geest beloofd, die hun alles zou te binnen roepen wat Hij hun had geleerd. Ofschoon deze voorspelling heerlijk in vervulling is gegaan, moet ons toch de bemerking uit de pen, dat God niets doet wat nodeloos is en tevens dat de inwerking van de H. Geest, evenals bij de inspiratie, de kennis van zaken en gebeurtenissen niet instort, maar de gewone kennisneming veronderstelt.

Ten laatste en vooral om deze reden wordt Maria Koningin van de Apostelen genoemd, omdat zij hun raad-

geefster en steun was, in de eerste maar ook de moeilijkste tijden van het christendom. Weliswaar vindt men in de H. Schrift geen enkele tekst, die deze waarheid bevestigt, maar toch wordt zij door de godgeleerden algemeen aangenomen, omdat zij op het gezond verstand berust.

Waarom anders zou de Verlosser Zijn Moeder, na Zijn hemelvaart nog op aarde hebben gelaten? Niemand toch zal het betwijfelen dat Maria uit al de krachten van haar ziel naar haar Jezus smachtte. Als reeds een H. Paulus, die nochtans om zovele redenen aan de aarde gebonden was, in alle oprechtheid van het hart uitriep: “Ik wens ontbonden te worden om met Christus te zijn”, hoe moet dan Maria, die door al de vermogens van haar ziel hemelwaarts streefde, van verlangen naar het eeuwig leven als het ware weggekwijsd zijn.

Voelde Maria zich immer baling op deze aarde, na de hemelvaart van haar aanbidde Zoon, werd

haar verlatenheid onbeschrijfelijk, en zij hunkerde naar de vereniging met Hem in de glorie! Als nu met Christus’ verdwijnen hier op aarde, ook de levenstaak van Maria inderdaad volbracht was, waarom zou dan God dat brandend verlangen van Zijn Moeder niet hebben ingewilligd? Haar moet dan noodzakelijkerwijze een nieuwe taak hebben gewacht, en welke andere kan men uitdenken, dan deze dat zij de jeugdige Kerk zou bijstaan, en als het ware de eerste schreden van de apostelen zou leiden?

Men kan niet beweren, dat de apostelen door de H. Geest op de Pinkstermorgen in mannen Gods veranderd, die voor Jezus en Zijn Kerk leven en bloed veil hadden, Maria’s steun niet behoefden. Wie zo spreekt kent de wegen Gods niet. Zeker, de apostelen mochten zich over een bijzondere bijstand van de H. Geest verheugen, maar dat nam hun menselijkheden niet weg, het onvermogen om over personen en toestanden te oordelen, de moedeloosheid te overwinnen, die hen overmeesteren zou, zodra zij overal en immer vijanden zagen oprijzen, die hen en hun werk bedreigden. Wat een zegen voor hen dat Jezus’ Moeder nog in hun midden verbleef, zij, die dankzij haar verziende blik raad kon geven en hun bemoedigen kon door haar hartelijke woorden en haar onwrikbare overtuiging van de zegepraal van de Kerk.

Wie bovendien Gods plannen enigermate nagaat en inziet hoe het in Zijn raadsbesluiten vaststond, dat in de H. Kerk de Mariaverering steeds een grote rol moest spelen om de zielen te red-

den en tot de verhevenste heiligheid op te voeren, begrijpt aanstonds van hoe groot gewicht het was, dat Jezus' Moeder nog enige jaren op aarde haar taak bleef vervullen en haar invloed uitoefenen. Zo immers moest de liefde van de gelovigen tot haar immer toenemen en als een kostbare erfenis aan de latere christelijke geslachten overgeleverd worden. Zou zij spoedig na Jezus in de hemel opgenomen zijn, dan zou zij gemakkelijk vergeten worden en die heilzame godsvrucht tot de Moeder van de Heer zou zich moeilijker en uiterst traag door de eeuwen hebben verbreid.

Maria is dus inderdaad de Koningin van de Apostelen.

Het apostelschap is ontegensprekelijk verheven. De apostelen waren Jezus' vertrouwelingen, aan wie Hij de verborgen waarheden en zijn innigste gevoelens mededeelde; zij zijn de prinsessen van het hemels hof, want zij zijn geroepen om op de oordeelsdag met Christus, de eeuwige Rechter, de twaalf stammen van Israël te oordelen. Zij zijn de brandende fakkels geweest, die, waar zij hun licht wierpen, de duisternis van de dwaling en van de onwetendheid verdreven. Doch verhevener is Maria: als Moeder van God staat haar troon naast die van de verheerlijkte Godmens, haar licht straalt niet als de zwakke gloed van een fakkel, maar als de volle glans van de zon; ook zij zal op de dag van het oordeel zetelen naast haar goddelijke Zoon, ongetwijfeld om het vonnis van de verdoemden te bekrachtigen, maar vooral om haar kinderen toe te lachen en te wenken haar te volgen naar het rijk van de eeuwige liefde.

Gebed: O Koningin van de Apostelen, die zoveel hebt geleden en gebeden voor de onsterfelijke zielen, wil toch al de werken zegenen die tot heil van de zielen ondernomen worden; zegen de arbeid van de priesters en missionarissen: legt gij hun de woorden op de lippen, opdat zij de dwalenden tot inkeer brengen en de versteendste harten door rouwmoedigheid verbrijzelen. Zegen vooral het tobben en zwoegen van de missionarissen, die op vreemde kusten werken om de zielen van de heidenen in de armen van Jezus te voeren. O goede Moeder, steun de moed van hen die in de wijngaard van de Heer met apostolische ijver zich opofferevend, geen vruchten van hun arbeid aanschouwen; ondersteun de krachten van die helden, die onder een moordend klimaat, onder het gewicht van hun offermoed bijna bezwijken; verwek ontelbare priesterroepingen en beziel ze met uw geest, opdat zij maar één ideaal kennen, namelijk zich te slachtofferen om zielen te winnen voor Christus. Amen.

Oefening: Zich dikwijls afvragen of men als leek in eigen kring wel voldoende als apostel optreedt om bekenden en dierbaren tot het vervullen van hun christelijke plichten te brengen; graag iedere gelegenheid te baat nemen om het lekenapostolaat te vervullen door het een of ander goed werk te steunen of er voor te ijveren, vooral als op ons een dringend beroep gedaan wordt....

wordt vervolgd ...

Terugblikken

Op **2 februari jl.** ontvingen in het Seminarie Herz Jesu in Zaitzkofen (D) uit de handen van Mgr. Tissier de Mallerais Tobias Veselka de tonsuur en Marijn Verbeek de toog! Deo gratias! Bidden wij voor onze twee seminaristen!

Eucharistische Kruistocht

De Kruisvaarder

Bid - Communiceer - Offer je op - Wees apostel!

Het verzameladres van de Schatkisten is:
St. Clemenspriorij, Heuvel 23, 5674 RR Nuenen-Gerwen, Nederland

De Kruisvaarder bidt, communiceert en offert zich op voor de intentie, die Pater Davide Pagliarani, Algemeen Overste van de Priesterbroederschap St. Pius X, iedere maand opgeeft.

Februari:

Voor de seminaristen overall ter wereld!

Maart:

Voor de vaders van gezinnen!

‘Beer’ Michael en ‘Fee’ Lilian. Stamouders van taaie christenen

Beste Kruisvaarders,

Harde werkers in de wouden

Het “Département de Forêts” of “Wouden-departement”. Zo noemen de Fransen het gebied, wanneer ze in 1795 de Zuidelijke Nederlanden veroveren. Het gebied strekt zich uit van de nu Belgische provincie Luxemburg tot diep in het middenwesten van Duitsland, nu de deelstaat Rheinland-Palts. De hoofdstad van het gebied is tussen 1795 en 1815 Luxemburg. Het gebied wordt doorsneden door de vele riviertjes die er ontstaan: Sauer (Sûre), Alzette, Our, Kyll ... En in de middeleeuwen ontstonden er vele abdijen: Echternach, Stablo (Stavelot), Prüm. De naam, die de Fransen er aan geven, heeft natuurlijk zijn reden: het is een heuvelgebied bedekt met wouden. Aan de Franstalige kant “Ardennen” genoemd, aan de Duitstalige “Eifel”.

*Departementen in de Franse Tijd -
1795-1815*

Kaart van Ardennen-Eifel nu

Eén van de dorpjes is niet zozeer een bosgebied maar voor meer dan drievierde weide en akker. Het heet Olsdorf en ligt bij Bitburg. Er wonen maar een honderdtal mensen. Hardwerkende boeren en tuinbouwers. Eén van hen is boer S. Hij heeft een groothandel in industriële appels, die overal heen worden uitgevoerd. Daarnaast worden de heuvels op zijn stuk land bedekt met fruitbomen. In de herfst vol met aanlokkelijke vruchten! En verder verdient boer S. ook nog extra geld met een eigen distil-

Olsdorf in de Eifel

leerderij van jenever, die hier “Sch-napps” heet.

“Hét Concilie” trekt een spoor door een Eifeldorpje

Nog zijn ze niet lang samen en daar “gebeurt” het : het Tweede Vaticaans Concilie (1962-65) en de invoering van de “Nieuwe Mis” (1970). Wat dat betekent, zullen ze snel ondervinden: altaar los van de muur, priester met gezicht naar het volk, andere gebeden en wel in de volkstaal (niet meer Latijn), minder eerbied, meer lawaai, Communie in de hand. Echtpaar S. gaat voor het eerst op de hand en staand naar de Communie. Ze voelen er zich niet goed bij! Papa: “Dit doe ik nooit meer!” Eerst knielde hij vol eerbied. Wanneer je daarna Jezus, de Godmens, staande “mee graait”, voelt dat helemaal niet meer eerbiedig aan! Het besluit is genomen: echtpaar S. gaat op zoek naar een plek in de buurt waar de H. Mis wél nog met eerbied wordt opgedragen, de preek nog bij het geloof blijft en de Communie knielend en op de tong wordt gegeven. En zo komen ze terecht in Auw, waar Pastoor Eduard Haas regelmatig een “Biechtdag” organiseert, voorafgegaan door een preek met uitleg. Auw wordt een trekpleister voor gelovigen uit de zuidelijke Eifel.

Het echtpaar S. krijgt twee sterke zonen. Die in Auw honderden keren de H. Mis dienen! De oudste van de zonen wordt op 28 februari 1968 geboren en heet Michael. Al heel jong leert hij bij zijn ouders werken en bidden. Maar ook lijden: op school

worden de S.-jongens gepest omdat ze niet mee doen met de handcommunie. Ook in de eigen familie gaat men er een drama van maken. Commentaar van Michael: “De klappen die je niet dood maken, maken je alleen maar sterker.”

‘Beer’ Michael

Ja, als je in zo’n gezin opgroeit en je mannetje moet staan, hoe wordt je dan? Daar wordt je man van! Michael wordt een beer van een man! Hij volgt een opleiding tot planner voor vervoerbedrijven. Alsmar meer gaat Michael zijn vader helpen. Steeds meer gaat hij taken van zijn papa overnemen. Op de duur:

Stookketel voor “Schnapps”

Auw - kerkje

alle taken. Vijf jaar lang. Dan beslist hij het vervoerbedrijf met zijn lange vrachtwagenritten af te stoten en het ontbrekende geld in te halen door te gaan werken bij een drankencentrale in Luxemburg. Waar goede lonen worden betaald. Maar het fruit en de “Schnapps”, nee: die behoudt 'beer' Michaël! En op een mooie dag beslist hij dan met collega's te gaan eten in een hotel-restaurant ...

‘Fee’ Lilian

Intussen groeit aan de kust in Noord-Holland, in Zandvoort, als enig kind Lilian van D. op. Officieel zijn zij en haar ouders wel katholiek, maar zó, zoals dat er na het Tweede Vaticaans Concilie er doorgaans uitziet: gedoopt, Eerste Communie, Vormsel.

*Nationaal Park Noord-Eifel in
Gemünd*

Voor de rest ziet Lilian het kerkgebouw nauwelijks van binnen. Over het geloof weet ze niet helemaal niets, maar minder dan het minimum om christelijk te kunnen leven. Toch voedt echtpaar van D. Lilian op tot een beleefd en vriendelijk meisje, wat ook niet bang is om te werken. En die ouders zijn op een bepaalde vakantiebestemming “verliefd” geworden: de Eifel! Ze beslissen naar de noordkant van de Eifel te trekken: Gemünd, bij een toegang tot een prachtig natuurgebied. En jongedame Lilian leert heel goed Duits, zelfs met een licht plaatselijk accent: “ch” uitgesproken als “sj”. Ze beslist een centje te gaan verdienen door op een andere plaats in de Eifel serveerster te worden in een hotel-restaurant. Op welke plaats dan wel? Körperich!

*“Een ijsje voor twee personen,
graag!”*

Körperich, zomer 1997. In het hotel-restaurant worden Michael en collega's geholpen door beleefde en vriendelijke serveerster Lilian. Michael

vindt haar niet alleen beleefd, maar ook knap. Lilian vallen Michaels handen op: sterk! Ze vertrouwt die kerel wel. Hij ziet in haar ogen een blik van verstandhouding. En dan waagt hij het: of ze het ziet zitten samen een ijsje te eten? Het gaat niet vooral om het ijsje, maar ... Michael wil natuurlijk onderzoeken of Lilian misschien een goede kandidate is om later mee te trouwen. En, wat zegt Lilian? Met een brede lach: ja! En zo begint de verkering van dit verliefd paartje!

Lief en leed. Al heel snel

Michael moet niet alleen Lilian leren kennen, maar ook al wat tot haar behoort. Ook haar ouders. En met papa gaat het niet goed: een zware ziekte! Dus tikt de tijdsklok en weet je dat hij niet lang meer in dit leven zal zijn. Michael moet het ervoor over hebben: vaak naar Nederland, naar het ziekenhuis, het Amsterdams UMC. Tot de papa overlijdt. Intussen heeft Michael bewezen dat hij voor Lilian

Verliefd paar Michael en Lilian

een steun is. En: intussen is hij ook begonnen Nederlands te leren.

*Auw! Daarover wordt
niet onderhandeld!*

Geven en nemen. Zo is het in elke vriendschap en dus ook in elke verkeer. Er is één ding wat Michael zich niet laat wegnemen: het geloof! Het ware. Het belangrijkste in het leven! En gelijk heeft hij! Het gaat om gered en eeuwig gelukkig te worden of niet. En wat zegt Lilian daarop? Ze besluit het eens eerlijk te bekijken. Dus mee naar Pastoor Haas. Naar het kerkje in Auw. Aangename en minder aangename dingen maakt Lilian daar mee. Maar ze leert wel veel. En de goede God en het geloof groeien haar aan het hart. Haar besluit staat

vast: "Dit is waar! Deze weg wil ik gaan!" En ook: "Als ik trouw, zou ik graag veel kinderen mogen krijgen!" Dat is ook helemaal wat Michael wil. Dus wordt niet lang meer gewacht: op 21 augustus 1999 viert het gelukkige paar bruiloft!

*Stroomversnelling. De "Juiste"
leidt alles ten goede!*

Zeer veel tijd om alles rustig te laten bezinken ... is er niet! Er moeten weer knopen worden doorgemaakt: waar wonen? Waar werken? Welke auto aanschaffen? Investeren in de boomgaard en de distilleerderij? Michael: "Bij zoveel beslissingen in zoveel stress moet toch de "Juiste" op mijn schouder hebben gezeten! Had den we maar een klein beetje anders beslist: hoe anders zou het leven verlopen zijn! Ik merk achteraf hoezeer en hoe goed 'Iemand' ons toen heeft geleid!" Die "Iemand" moet wel de goede God zijn!

Flink werken om te overleven. De bovenverdieping van Michaels ouders in Olsdorf inrichten tot woonhuis. Intussen is Lilian al zwanger. Eén week vóór de knaap geboren wordt, legt Lilian nog eigenhandig de elektriciteit in het gebouw aan! Maar al gauw hebben Lilian en Michael handen tekort. Voor ze het goed beseffen hebben ze al drie kinderen. Dan nog eens drie. Tot alle kamers bezet zijn en het huis vol is. Zolang de grootouders leven, zijn ze een goede ondersteuning voor het jonge echtpaar. Op de duur komt ook de mama uit Nederland in het huis ernaast

Bruiloft Michael en Lilian - 08-1999

Het jonge echtpaar

wonen. Ook zij is een goede steun. Eigenlijk: ieder is elkaar een goede steun! Van de ouder wordende pastoor van Auw gaat het gezin over naar de kapel van de Priesterbroederschap Sint Pius X in Trier. En daar kom ik dit door de goede God zeer gezegend gezin tegen! In juli 2010.

*Kinners. Zes stuks.
Van verschillend kaliber*

De goede God houdt van afwisseling. Niet zozeer wat betreft geslacht: vijf jongens en maar één meisje. Wel in de karakters. Damian: een ernstige en verstandige werker, gevoelig, met humor. Hij wordt informaticus. Anna Lena: het enige meisje, hulpvaardig, ongelooflijk rustig. Vincent: knalrood haar en ook zo'n karakter. Hij kan letterlijk ontploffen! Gelukkig

zeer handig. Hij wordt timmerman. Lukas: een sluw vosje! Loert op zijn kans en grijpt ze! Voor de rest: zachtvaardig. Ook hij wil timmerman worden. Clemens: een gevoelige maar vriendelijke kerel. Een trooster van bedroefden. En een briljant volksdanser! Al op zijn twaalfde! En tenslotte slimme Sebastiaan. Niet de makkelijkste. Want hij is een perfectionistje. Goed in wiskunde en ... misdienen! Een hele karwij, om zo'n zwerm op te voeren. Maar de ouders worden er alsmaar slimmer, sterker (en heiliger?) door!

Die gasten groeien op in een soort paradijs: met papa de tractor op en appelen oogsten of aardappels potten. En later zélf met de tractor door het heuvellandschap! Bijen kweken

*Damian, Anna Lena en Vincent met
papa op Vastenavond*

Aardappels poten

en honing oogsten. Van alle handwerk leren. Splend van de hellingen rollen. Een kinderparadijs!

Terwijl ze opgroeien, gaan de kinderen trouw naar de H. Mis in Trier. De jongens dienen met goed en met veel plezier de H. Mis. Bijna altijd letten de kinderen goed op in de catechismusles. En daarbij zit telkens ... mama! Zo haalt ze nog in wat ze in haar jeugd heeft gemist. Het gezin wordt zeer gezegend!

Een paradijs op aarde. Zonder kruis? Niet dus! Ontploffingsgevaar!

Gevoelige karakters? Bij de jongens zijn er een aantal. Ik ben zelf getuige

van een “explosie” van kleine Vincent tijdens een mooie wandeling met het gezin. Wat er gebeurd was waardoor de kleine baas (misschien 8 jaar oud) zich zo zwaar onrechtvaardig behandeld voelt, heb ik niet gemerkt. Feit is: eerst een tirade over het zware onrecht, dan met vuurrode kop een graanveld in en daar gaan zitten mokken! Ik vroeg aan de ouders: “Kunnen we wel doorwandelen terwijl onze roodharige vulkaan daar blijft zitten. De ouders: “Dat heeft zijn tijd nodig. Hij trekt wel bij en weet waar we wonen.” En werkelijk: de kleine rooie komt er op de duur weer gewoon bij lopen! Terwijl mama op een dag met baby Sebastian op haar schoot zit wordt ik getuige van een tweede explosie: twee kleine jongens vliegen elkaar in de haren. Tot mijn verwondering: mama zegt droog wat er te gebeuren heeft, en papa draait de onruststoker aan een oor en neemt hem buiten de kamer. Ook in complete rust!

Nog sterker daarin is rustig vriendelijke Anna Lena. Ik zie twee broers rondom haar zitten en dan krijgen die heethoofden met elkaar slaande ruzie! En een geschreeuw! Anna Lena gaat op hun rustig inpraten en ze weer scheiden. Nog nooit iemand gezien die in zo'n woeste bengelstorm compleet de rust bewaart en die woeste beestjes zo snel weer tam krijgt!

*Een heftige klap.
Richting Nederland dan nog*

Dan kan men tenminste in het meisje met het goede karakter compleet gerust zijn? Wat betreft dat karakter: zeker! Maar dat kind krijgt ander lijden.

Anna Lena - 5 jaar

Begin juli 2018 rijdt mama met Anna Lena (die is dan 16) naar Maastricht, om een plek te bekijken waar de jonge dame misschien een opleiding wil volgen. En dan gebeurt het: een heftige klap! Aanrijding! Een behoorlijk zwaar ongeval! Mama bloedt vreselijk! Toch overleeft ze het – God zij dank! – goed. Zowel naar lichaam als naar geest.

Anna Lena kom ik niet zo lang daarna tegen bij de kapel in Leiden. Ze spreekt me na de H. Mis aan: “Herkent u mij?” Ik: “Het gezicht komt me ergens bekend voor, maar ik weet het even niet.” Ik hoor wel een licht accent waardoor ik eigenlijk had kunnen vermoeden dat ze uit Duitsland kwam. Dan vertelt ze wie ze is en over het ongeluk. Wat haar lichaam betreft, is ze er duidelijk goed van af gekomen. Maar: trauma (shock die ze moeilijk verwerkt) en lang geheugenverlies. Weinig kunnen onthouden en dus een tijd lang de school niet kunnen afmaken. Nu heb ik weer contact met de ouders gehad. Het gaat gelukkig weer beter. Ze kan eindelijk haar opleiding beginnen! Opvoedster voor moeilijke kinderen. Daar heeft ze thuis al training in gehad!

*“Zorg in de nek”: het gevecht
om de nodige centjes!*

Voor de ouders: telkens het gevecht om genoeg geld te kunnen verdienen om te overleven. Alsmar moeilijker, vooral ook sinds de kinderen studeren en rijbewijzen moeten halen. Ouders Michael en Lilian gebruiken hun hersens: “Willen we het voor onze kin-

*De jongste drie -
Mattias, Clemens, Sebastian*

deren mogelijk maken, dan moeten we verder hard werken en de juiste keuzes maken. Dan geven we geen geld uit voor vakanties. Wel willen kinderfeestjes nog verder laten doorgaan. Die vreugde ontnemen we onze kinderen niet.” Maar zelfs met die vakantie-besparing is het niet vanzelfsprekend dat het gezin het hoofd boven water houdt. Maar ze hebben nog een stevigere steun dan de centen, waaruit de ouders het nodige vertrouwen halen. Welke dan wel? En toch zijn de ouders vol vertrouwen. Papa Michael: “Hadden wij niet op de goede God gebouwd ...”

*De oudsten groot,
de kleinsten ... mmm ...*

“Kleine kinderen kleine zorgen, grote kinderen grote zorgen”? Wel, hier valt het nogal mee. Toch is er één van de groteren (ik zeg niet wie) die denkt ook een paar zondagjes zónder Onze Lieve Heer in de H. Mis goed te kunnen leven. Dat is al gevaarlijk slecht, maar het wordt al helemaal een ramp, mocht it een gewoonte gaan worden. Gebed welkom! De ouders zijn wel

Imker papa Michael

blij de wilde beestjes nu voor een groot deel op hun pootjes zien terecht te komen (= ze beginnen al verstandig en zelfstandig, dus volwassen te worden). De twee kleinsten maken niet zoveel kabaal als bepaalde oudere kinderen, dus de ouders zijn wel dankbaar om dat beetje rust. Gevaar: de ouders worden minder consequent (oplettend) dan bij de vorige vier. Ook hier: gebed welkom, zodat ook de jongsten op hun pootjes landen en degelijke christelijke mannen worden! Maar een groot voordeel hebben de ouders ook: ze kunnen veel makkelijker dan vroeger tijd nemen om met Onze Lieve Heer te gaan praten. Het gebed gaat weer bloeien!

Clemens en Sebastian na hun H. Vormsel in Saarbrücken samen met hun broer en zus

Aan een gezin beginnen? Een paar tips van ervaren en rijk gezegende ouders

Ik vroeg aan het echtpaar Michael en Lilian S. of ze voor ons niet een paar tips hebben. “Ons” betekent hier: voor jonge mensen die willen trouwen en kinderen krijgen. Hier hun antwoorden: “Bouw op de goede God, vanaf het begin! Let op: de tijd dat de kinderen jong en makkelijk te vormen zijn, gaat snel voorbij. Geniet van die tijd, maar gebruik ze nuttig om in te grijpen en aan de

kinderen dingen aan te leren! Neem echter ook genoeg tijd voor elkaar als echtelieden! Wij maakten in het begin de fout ons door het werk, de kinderen, de inwonende ouders, de verbouwingen ... volledig te laten opzuigen. We kwamen er nauwelijks nog toe met elkaar per twee te praten en iets leuks te doen. Toen besloten we tijd te nemen voor een gemeenschappelijke hobby: stijldansen! Op die ene avond in de week konden we de kinderen in de veilige handen van hun grootouders laten en eindelijk op een aangename manier aan onze liefde tot elkaar blijven werken!”

Voor sterke schouders. Voor papa's

Hoe vromer jongens en mannen, hoe meer ze kunnen (met hoofd en handen), hoe beter ze voor het levensonderhoud kunnen zorgen, hoe meer ze goede dingen leren (vooral over het geloof), hoe sterker ze zijn, hoe ridderlijker (dapper en liefdevol strijdend voor vrouw en kinderen) ze zijn, hoe beter ze voor leuke bezigheden kunnen zorgen ... hoe betere papa's ze zullen worden. Sterke, goede beren! We bidden dat jonge kerels die huwen goede papa's worden en dat de mannen die al papa zijn, alsmar sterker, heiliger, gelukkiger mogen opbloeien en hun vrouw en kinderen kracht geven richting hemel! Dat is onze intentie voor maart. En die van februari: voor onze seminaristen. Dat ze uitstekende, heilige priesters mogen worden, die óók zeer vele mensen naar de hemel mogen leiden!

Pater Koenraad Huysegems

De H. Jeroen van Noordwijk

Het waren droeve tijden voor ons dierbaar Vaderland, toen in de loop van de 9^e eeuw de woeste Noormannen herhaaldelijk kwamen binnenvallen en overal schrik en verwoesting aanrichtten. Zij kwamen van de kusten van Denemarken en Noorwegen. Met hun snelle schepen – de voor- en achterstevan waren met kunstig snijwerk versierd en kostbaar verguld – beheersten ze de zeeën en hun aanvoerders maakten aanspraak op de naam van zeekoningen. Hun standaard, waarop een zwarte raaf, wolf of gier prijkte, was overal gevreesd.

In 834 verschenen ze voor de eerste maal in ons Vaderland. Ze voeren de mondingen van de rivieren op, overvielen de dorpen en niet-versterkte steden, plunderden en roofden wat van hun gading was en vermoordden de vreedzame bewoners.

De woeste horden ondervonden weinig tegenstand. De flauwe Lotharius, een kleinzoon van de machtige en geëerde Karel de Grote, aan wie ons land bij het verdrag van Verdun was toebedeeld, was evenmin als zijn opvolger in staat de Noormannen te keren. Zo was ons land bijna 160 jaar lang weerloos overgegeven aan hun bloeddorst en willekeur.

Zelfs de sterke stad Utrecht wisten zij te overheersen; ofschoon de inwoners zich lange tijd kloek hadden verdedigd, konden zij op de duur geen

stand houden en moesten zich overgeven.

Vreselijk werd er door de veroveraars huisgehouden; niets bleef gespaard, kerken en muren en poorten werden met de grond gelijk gemaakt, de St. Martinus- en St. Salvatorkerk werden verwoest. Een groot gedeelte van de bevolking en de meeste geestelijken werden vermoord. De H. Bisschop Hunger en enige kanunniken konden slechts met moeite aan de algemene slachting ontkomen.

Daar in Utrecht vestigden zij dan de hoofdzetel van hun macht in Nederland; telkens ondernamen zij nieuwe plundertochten en iedere dag bracht nieuwe rampen over de ongelukkige bewoners. Nergens was men voor hen veilig; overal drongen zij door en zelfs tot in Limburg strekten zij hun rooftochten uit.

Ook het vredige Noordwijk, aan het strand van de Noordzee gelegen,

was vol schrik voor de komst van de gevreesde benden. Telkens hoorde men van nieuwe gruweldaden: het mooie Kennemerland was bijna geheel uitgeplunderd, het kasteel bij Voorburg was in vlammen opgegaan, de kapel van St. Adalbert te Egmond was verwoest.

Geen wonder, dat het hart van de vrome priester Jeroen, pastoor van Noordwijk, vervuld was van kommer en zorg. Niet voor zichzelf: want hij vreesde de dood niet, die hem onafscheidelijk zou verenigen met Christus, zijn Meester; maar hij was vol bange zorg voor zijn dierbare Christenen, die zo vreselijk zouden te lijden hebben door de wreedheid en bloeddorst van de woeste horden. En er ging wel geen dag voorbij, of Jeroen smeekte de hemel: *“A furore Normannorum, libera nos, Domine!”* (Van de woede van de Noormannen, verlos ons, Heer!) De heilige priester Jeroen was – lang geleden – van de witte bergen van Schotland naar ons vaderland gekomen, om ook hier de boodschap van het heil aan de nog heidense stammen te brengen.

Jeroen was geboren in Schotland uit een adellijk geslacht en werd door zijn ouders in het Christelijk geloof opgevoed. Want Schotland, waar de Ierse Monnik Columbanus in 565 het geloof met het beste gevolg had verkondigd, was toen grotendeels Katholiek.

Reeds in zijn kinderjaren voelde Jeroen zijn hart ontgloeien van vurige liefde tot God; hij verachtte de wereld

en legde zich voortdurend toe op diepe godsvrucht; hij hield zich met voorliefde bezig met ernstige studie en met de overweging van de grote waarheden van ons heilig geloof.

Maar zijn ouders, die weldra bemerkten, dat hij zich van de wereld wilde terugtrekken, waren daar bedroefd om; immers, hij was hun enig kind en erfgenaam van al hun bezittingen en daarom hadden zij hem gaarne zien opgroeien tot een aanzienlijk edelman, die de naam van hun geslacht zou voortplanten.

Alle middelen werden dan ook beproefd om zijn heilig streven te beletten: zij wezen hem op de glorie van deze wereld, op de rijkdom die hij zou bezitten; zij stelden hem al de eer en al de genoegens van deze wereld voor ogen.

Maar Jeroen bood weerstand aan al die voorspiegelingen van macht en grootheid en antwoordde hun: “Alles

wat gij mij daar voorstelt, zal vergaan door allerhande tegenslag ofwel door de dood. Maar wat God bereid heeft voor die Hem liefhebben, zal nooit een einde nemen”.

Door zulk een kloeke standvastigheid getroffen, erkenden de ouders tenslotte de vinger Gods. Zij gaven hun zoon nu de gelegenheid zich op de hogere studies toe te leggen en spoorden hem zelfs aan, zijn plannen maar zo gauw mogelijk ten uitvoer te brengen.

Jeroen begon nu met al de kracht van zijn scherpe geest de studie van de H. Schrift en van al de wetenschappen, die voor het verheven priesterambt gevorderd worden. In korte tijd maakte hij grote vorderingen in wetenschap en deugd, en toen hij voldoende kennis had opgedaan, keerde hij naar zijn geboorteplaats terug.

Daar leidde hij een leven van versterking en vasten, van nachtwaken en gebed; voor allen was hij een voorbeeld van godsvrucht en schitterende deugd, en zijn hart laaide van vurige zielenijver. Toen hij dan ook tot de vereiste jaren gekomen was, volgde hij zonder dralen de stem van God en trad in de priesterlijke staat.

Maar Jeroen wilde zo graag nog vele nieuwe zielen winnen voor Christus; daarvoor zou hij zijn leven zo graag ten offer geven en zo nodig door de marteldood. En zo besloot hij over te steken naar het land van de Friezen, waar nog zo velen zuchtten in de duisternis van heidendom en ongelooft.

Grote besluiten worden echter niet genomen zonder strijd. “Zie,” zo spiegelde de bekoorder hem voor, “hier in uw land kunt gij óók werken voor de Heer; gij kunt daarbij gebruik maken van uw geld en goed dat u ter beschikking staat. En is uw lichaamskracht wel opgewassen tegen de vermoeienissen van het missionarisleven? Is het geen ijdel beginnen op uw leeftijd? Zo velen zijn uitgegaan om een hoge trap van volmaaktheid te bereiken, maar hebben heerlijk schipbreuk geleden ...”.

Jeroen liet zich echter niet op een dwaalspoor brengen door die bedrieglijke voorstellingen, maar vertrouwend op Gods hulp trok hij naar West-Friesland (waartoe ook het Noordelijk deel van het tegenwoordige Noord-Holland behoorde). Daar vond hij nog vele afgodendienaars, doch ook anderen die eens de waarheden van het Christendom hadden aangenomen, maar door valse leraars op dwaalwegen gevoerd waren.

Met al de gloed van zijn heilige, vurige ziel begon hij nu te prediken en wist met Gods hulp deze ruwe harten voor Christus te winnen en velen te bekeren.

Nu vertoefde de H. Jeroen te Noordwijk. Vreedzaam verhief zich het houten kruis op het nederig kerkje. Zo gelukkig was het leven daar te midden van de brave dorpsbewoners, die zich gaarne door hem lieten leiden en die hem achtten en vereerden als een vader.

Die rust zou wreed verstoord worden. Want ook daar drongen de woeste

Noormannen door, maakten zich meester van het weerloze dorpje, vermoordden de bewoners, roofden wat van hun gading was en deden kerk en huizen in vlammen opgaan.

Jeroen, de eerbiedwaardige priester, werd met vele anderen gevangen genomen en voor de hoofdman gevoerd. “Doe weg die boze mens en verdelg hem van de aarde! Laat hem niet langer leven, die vijand van onze goden!” zo tierden de woestelingen rondom de heilige priester. Allerlei kwellingen moest hij ondergaan van de verwonde soldaten en steeds was de lucht vol kreten van hartstocht: “Nog méér moet hij lijden, opdat onze wraak bevredigd zij! De Christenen moeten beangstigd worden door dit gezicht!”

Daar het onderhand avond geworden was, wierpen ze hem in een donker hol, om hem de volgende dag te vonnissen.

Jeroen was vol vreugde, dat hij waardig gekeurd was te lijden voor Christus en in de donkere kerker zong hij blij:

“O Heer, in het licht van Uw aanschijn zal ik wandelen; in Uw Naam zal ik vreugde smaken al de dagen van mijn leven!”

De volgende dag werd hij voor de rechtbank van de Noormannen gebracht. “Van wat stand zijt gij,” zo vroeg hem de zeekoning, “en wat is uw godsdienst?”

“Ik ben van een vrij en edel geslacht,” was het fiere antwoord van de priester. “Van mijn kinderjaren af heb ik Christus als de ware God aanbeden en voor valse goden zal ik nooit het hoofd buigen.”

“Priester,” hervatte de aanvoerder, “luister naar mij! Offer aan de goden, dan zult gij de rest van uw leven in vreugde slijten en mijn vriendschap genieten”.

Maar Jeroen weigerde voor die prijs zijn leven te kopen: liever verkoos hij de marteldood dan om aardse beloningen een afvallige te worden. In tegenwoordigheid van de Noorse hoofdman beleed hij krachtig en in Bijbelse ter-

men zijn geloof en moedig weerstond hij alle bedreigingen van de heidenen.

Onmiddellijk daarop werd hij dan ook ter dood veroordeeld. De beulen grepen de onschuldige priester aan, sleurden hem langs de holle weg, die thans St. Jeroensweg heet en martelden hem voor het poortje, dat thans van de achterzijde toegang geeft tot het buiten, Calorama.

Biddend onderging hij de vreselijkste folteringen, tot het zwaard van de beul hem het hoofd van de romp scheidde.

Enkelen van zijn getrouwe parochianen wisten heimelijk het eerbiedwaardig lichaam terug te vinden en onder tranen en gebed werd het ter aarde besteld. Dit gebeurde in het jaar 856.

Noordwijk bestond niet meer: de woningen waren vernield, de kerk was een puinhoop en de pastoor vermoord. Alles wat enige waarde had, was door de rovers meegenomen, en zo trokken de weinige bewoners die nog aan de slachting ontkomen waren, verder het land in. Het werd woest en eenzaam op deze eens zo bloeiende plek, en het graf van de martelaar werd langzamerhand vergeten.

Maar Gods Voorzienigheid had anders beschikt en zorgde voor de verheerlijking van de heldhaftige priester.

Het was in het jaar 955. Daar leefde niet ver van het vroegere Noordwijk een godvruchtig landman, Nothbodo genaamd; hij diende God in de eenvoud

Jeroenspoortje

van zijn hart en was heel ijverig voor de armen.

Nu gebeurde het, dat hij op zekere nacht niet kon inslapen. Opeens ziet hij een eerbiedwaardige grijsaard bij zijn bed staan, rijzig van gestalte en mooi van gelaat. Van schrik kon de landman geen woord uitbrengen en durfde ook niet vragen wie hij was. Dan hoorde hij opeens: “Vrees niet, dierbaarste broeder; het werk van uw handen heeft u gelukkig gemaakt en de aalmoezen die gij schenkt, hebben u gezuiverd, zodat gij nu reeds het gelaat van uw mededienaren, die daar boven met God heersen, kunt aanschouwen en met hen moogt spreken. Weet dan, dat het mij, door Gods genade een van die zaligen, is toegestaan u te verschijnen, opdat gij

mijn overblijfselen, die daar in vergetelheid liggen, zou verheffen”.

Door die vertrouwelijke woorden had Nothbodo wat meer moed gekregen en durfde de verschijning vragen wie hij was. Omdat hij echter dacht dat hier wel duivels bedrog in het spel kon zijn, maakte hij tegelijk enige malen het kruisteken op zijn voorhoofd.

De grijsaard prees hem toen om zijn vast geloof in het heilig kruisteken. Dan verhaalde hij, hoe hij eens op deze aarde had geleefd en door het martelaarschap de hemel verworven.

“Ga nu naar het dorp Noordwijk,” beval hij daarna, “daar zult gij mijn graf vinden, van kleine stenen gebouwd. Graaf de aarde weg en breng mijn gebeente naar Egmond, dat door de overgrote verdiensten van de H. Adalbertus van alle afgoderij gezuiverd is. Plaats mijn gebeente zonder schroom in zijn heiligdom. Want ik ben de priester Jeroen, die omwille van Christus gemarteld ben”. Na deze woorden verdween de verschijning.

Nothbodo vreesde echter nog altijd, dat de duivel hem parten had gespeeld en ging niet in op het gegeven bevel. Maar onder gebed en vasten vroeg hij aan God, dat, mocht dit visioen van de hemel komen, de grijsaard hem nog een tweede en derde maal mocht verschijnen.

Werkelijk verscheen hem de H. Jeroen een tweede maal en vermaande hem ernstig de gegeven opdracht ten uit-

voer te brengen. Maar ook deze tweede verschijning overtuigde hem niet van de werkelijkheid van de zaak; hij bleef echter, onder bidden en aalmoezen geven, aan God nog grotere zekerheid vragen.

Nu gebeurde het dat op een morgen zijn drie hengsten, terwijl zij op de weide graasden, en de bewaker sliep, door dieven werden weggevoerd. Overal zocht Nothbodo, zijn vrienden en dienaren hielpen hem zoeken naar de verloren dieren, maar nergens waren ze te vinden. Zo was het avond geworden en vermoed legden allen zich te rust in het dichte struikgewas onder de blote hemel.

Toen verscheen de H. Jeroen aan een van de tochtgenoten, een braaf, eenvoudige man, en openbaarde hem, waar

ze de paarden konden vinden en droeg hem tevens op aan Nothbodo te zeggen, dat hij niet aan Gods bevel mocht weerstaan en het gebeente moest overbrengen.

Bij het aanbreken van de dag roept hij zijn gezellen bij elkander en nauwelijks zijn ze het bos ingegaan, of zij vinden, een weinig van de grote weg af, de paarden door de dieven met de halsters aan de bomen vastgebonden. Daardoor overtuigd, dat hij werkelijk een visioen had gekregen, deelde hij in het geheim aan Nothbodo mede wat hem overkomen was. Deze was verheugd, dat hij een getuige had en toefde nu geen ogenblik meer. De teruggevonden paarden vertrouwde hij aan zijn helpers toe, en toen allen weg waren, gingen de beide mannen naar de aangewezen plek. Voorzichtig groeven ze de aarde weg en vonden er de kostbare overblijfselen; eerbiedig vereerden ze de gevonden relikwieën en dekten ze dan wederom met zand.

Aanstands begaven zij zich naar Dirk II, graaf van Holland; deze was een groot begunstiger van Egmond, en aan deze verhaalden zij dan, wat zij hadden gezien en ondervonden. In overleg met Balderik, bisschop van Utrecht, werd nu het graf geopend en het gebeente opgegraven. Het hoofd van de martelaar werd echter niet gevonden.

Dan werden de heilige overblijfselen, die een heerlijke geur verspreidden, met grote plechtigheid naar Egmond overgebracht, waar ze werden bijgezet naast het lichaam van de H. Adalbert.

Bij de overbrenging naar Egmond gebeurde er een wonder. Men was gekomen bij de plaats Rijnveer, langs het zeestrand gelegen; daar stroomde het volk van de omliggende streken toe om mee te helpen het heilig lichaam te dragen. Maar door de lange voetreis was men moe geworden onder de last, en de mannen maakten zich er een verwijt van, dat zij geen draagbaar hadden gemaakt, toen zij in de bossen waren. Toen zagen ze op zee een baar komen aandrijven, die spoedig door de golven op het strand werd geworpen. Ze namen deze en brachten daarop, onder lof- en dankliederen, het gebeente naar Egmond.

Van die tijd af werd Noordwijk een bevaartsplaats en jaarlijks kwamen vele pelgrims de plaatsen bezoeken, waar de heilige Martelaar Jeroen had geleden en gebeden. Boven de plek, waar het gebeente gevonden was, werd een kerk gebouwd.

Omstreeks het jaar 1311 wilde men in de kerk een nieuw altaar oprichten. Bij het opgraven van de grond vond men op de plaats, waar vroeger het gebeente van de H. Jeroen gevonden was, een hoofd, en op datzelfde ogenblik begonnen de klokken vanzelf te luiden. Een man, die aan vallende ziekte leed, werd door aanraking van dat hoofd onmiddellijk genezen.

Toen men op deze wijze voldoende van de echtheid van deze relikwie overtuigd was, werd het heilig hoofd in de kerk geplaatst en was al spoedig het voorwerp van diepe verering; talrijke pel-

grims stroomden toe, om de voorspraak van de heilige martelaar in te roepen.

In 1429 beval Bisschop Zweder van Utrecht, dat in alle parochies van Noord-Holland, West-Friesland en Kennemerland de feestdag van de H. Jeroen op 17 augustus plechtig gevierd moest worden. Op die dag werd in Noordwijk zelf het hoofd van de martelaar, in witte gewaden gehuld, in processie door en om het dorp gedragen, terwijl geestelijkheid en gelovigen van

heel de omtrek daar samenkwamen om aan het feest deel te nemen.

Toen kwamen in de 16^e eeuw de droeve tijden van de Hervorming. De mooie Abdij van Egmond werd verwoest door de troepen van Sonoy, maar de relikwieën waren bij de ondergang van de abdij goed verborgen, en werden naar Keulen overgebracht en vandaar weer naar Haarlem teruggevoerd.

Het hoofd van de heilige verdween reeds in het begin van de woelingen. Omstreeks 1600 werd echter op verzoek van de pastoor een arm van de heilige uit Haarlem naar de kerk van Noordwijk overgebracht.

In 1892 heeft Mgr. Bottemanne, bisschop van Haarlem, het heilig gebe-

te aan de parochie van de H. Jeroen te Noordwijk terug geschonken en op 17 augustus werd het met grote plechtigheid daarheen overgebracht. Zo rust het dan na meer dan duizend jaren op de plaats waar de heilige heeft geleden, en ontvangt er de verering die de H. Kerk schenkt aan haar bloedgetuigen. De verering van de H. Jeroen kwam aldus tot nieuwe bloei en talrijke gelovigen trekken naar de rustplaats van de Priester-Martelaar om hem hun hulde te brengen en zijn voorspraak af te smeken.

De H. Jeroen wordt vooral aangeroepen voor het terugvinden van verloren zaken. Het wondervolle terugvinden van de paarden van Nothbodo, bij de verheffing van het gebeente van de heilige, zal daartoe wel hebben bijgedragen.

(Uit: Katholieke Missie, jaargang 1924)

Juffrouw Elly

Schatkisten

Hoe vol waren de Schatkisten van december 2022 en januari 2023?

	<i>dec.</i>	<i>jan.</i>
<i>Aantal Schatkisten:</i>	33	19
Dagelijkse Toewijding	900	559
H. Mis	272	160
H. Communie	252	134
Geestelijke Communie	555	503
Offers	1.401	846
Tientjes	3.419	2.251
Bezoek aan het Allerheiligste	234	157
Meditatie	386	285
Goed Voorbeeld	939	266
Puntje	692	435

Puntje

Luister eens, de Puntjes voor februari en maart zijn:

februari: *Elke dag de Litanie van Eucharistisch Eerherstel bidden!*
maart: *Elke dag het Evangelie uit mijn dagmissaal lezen!*

Beste Kruisvaarders,

Ware en moedige ridders zijn in alle omstandigheden trouw aan hun koning. Zij vierten niet slechts de overwinningen van hun koning, maar verlaten hem ook niet indien hij aangevallen of bespot wordt door zijn vijanden. Meer nog, indien hun koning door zijn vijanden veracht wordt, grijpen ze naar hun zwaard om de eer van de koning te verdedigen en het onrecht te herstellen. Zij zullen door hun moed en liefde het tekort van eerbied trachten te vereffenen.

Zo willen ook wij, beste Kruisvaarders, handelen in de maand februari. Wij willen ons aan Christuskoning bewijzen als Zijn waar soldaten-keurkorps en eerherstel brengen voor de beledi-

gingen die Hem aangedaan worden in de H. Hostie. Onze Heiland heeft zich sinds de instelling van het H. Sacrament van het Altaar na het Laatste Avondmaal aan vele heiligen beklaagd over de godslasteringen, maar ook over de lauwheden tegenover Zijn werkelijke tegenwoordigheid in de H. Hostie.

Jezus is echt tegenwoordig in het H. Sacrament van het Altaar. Om ons geloof en onze eerbied hierin te sterken, heeft Hij vele zogenoemde 'Eucharistische wonderen' verricht. In dit Informatieblad wordt ook het 'Eucharistisch wonder van Amsterdam' verhaald. Lees het zelf of laat jullie ouders het voorlezen. Graag vertel ik jullie nog twee andere wonderen waarmee Jezus aantoonde dat Hij werkelijk in de H. Hostie tegenwoordig is. Deze tegenwoordigheid betekent ook dat Hij werkelijk geraakt wordt door het goede, maar ook door het kwade dat de H. Hostie aangedaan wordt.

De twee wonderen waarover ik jullie wil vertellen, vonden beide plaats in Siena (Italië).

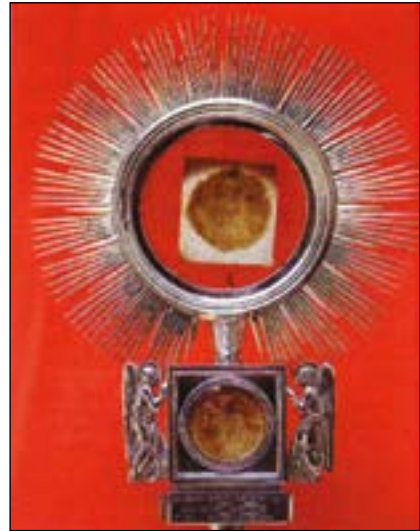

Het eerste wonder gebeurde in 1330. Een priester, die verantwoordelijk was voor een klein dorpje nabij Siena, werd gevraagd aan een stervende boer de Laatste Sacramenten toe te dienen. De priester ging haastig naar het tabernakel en stak oneerbiedig de H. Hostie tussen de bladzijden van zijn brevier (gebedenboek). Met het boek onder de arm ging hij snel op weg naar het sterfbed van de boer.

Toen het moment gekomen was om de H. Hostie als laatste Communie (Viaticum) aan de boer uit te reiken, opende de priester zijn brevier en schrok. Tot zijn verbazing was de H. Hostie bloederig geworden. De priester sloot het boek en keerde terug naar Siena. Met diep berouw ging de priester biechten bij een monnik en vertrouwde aan deze het brevier en de bloedende Hostie toe. Eerst werd de H. Hostie en de bebloede bladzijden in het stadhuis bewaard, nadien in de kathedraal.

Paus Bonifatius IX onderzocht het eucharistische wonder en erkende het als echt. Verschillende latere pausen kwamen ook deze H. Hostie vereren en voegden er aflaten aan toe. In het jaar

1962 werd er grondig onderzoek uitgevoerd. Onder de microscoop kan men op het papier (52 bij 44 mm) duidelijk de deeltjes van gestold bloed herkennen.

Beste Kruisvaarders, hier zien we dus dat het Jezus werkelijk bedroeft, indien wij de H. Hostie, zelfs met een goede intentie (zoals naar een zieke brengen), oneerbiedig behandelen. Trachten we dit te allen tijde te vermijden!

Het tweede wonder gebeurde ook te Siena, maar 400 jaar later: in augustus 1730. Enkele dieven waren de kerk van de H. Franciscus binnengedrongen, hadden het slot van het tabernakel opengebroken en de ciborie met de geconsacreerde Hosties meegenomen.

De diefstal werd pas de volgende morgen opgemerkt toen een priester de H. Mis wilde lezen. Een gelovige vond het deksel van de ciborie. Men wist zeker dat het om heiligschennis ging. De aarts-

bisschop van Siena riep op tot gezamenlijk gebed en boetedoening tot eerherstel. De politie begon een onderzoek.

Twee dagen later keek een priester in de kerk van de H. Maria van Provenzano in het offerblok. Hij merkte door de geldgleuf op dat er zich Hosties in het offerblok bevonden. Een afgevaardigde van de aartsbisschop opende het offerblok en men zag de hosties. Zij waren met spinrag en stof bedekt. Het aantal Hosties was precies het geschatte aantal van die gestolen waren: 348 hele Hosties en 6 halve Hosties. De volgende dag bracht de Aartsbisschop Alessandro Zondadari de H. Hosties in een plechtige processie terug naar de kerk van de H. Franciscus. Daar werden de H. Hosties bewaard. Ondanks dat ze normaal zouden vergaan, bleven de H. Hosties vers en goed ruikend. De Franciscanen waren ervan overtuigd dat ze getuige waren van een doorlopend wonder waardoor de H. Hosties bewaard bleven.

Vijftig jaar later, op 14 april 1780, kwam er een officieel onderzoek naar de echtheid van dit wonder. De overste, Pater Carlo Vipera, proefde van een aantal Hosties en vond ze vers en onaangetast. In de loop van de jaren waren er een aantal Hosties verspreid. Pater Carlo liet de overige 230 Hosties in een nieuwe ciborie plaatsen.

Een grondiger onderzoek vond plaats in 1789 door de Aartsbisschop Tiberio Borghese. Hij werd daarbij vergezeld van een aantal theologen en wetenschappers. Zij onderwierpen de H. Hosties aan verschillende onderzoeken en verklaarden dat ze volledig intact waren en geen sporen van afbraak vertoonden.

De aartsbisschop beval ook nog volgende test: verschillende ongeconsacreerde hosties dienden in een gelijkaardige ciborie naast de H. Hosties bewaard te worden. Wat bleek? Tien jaar later waren deze ongeconsacreerde hosties vergaan en misvormd. In 1850, dus 61 jaar later, was er van deze ongeconsacreerde hosties niets meer over, behalve een donkergeel hoopje stof. De geconsacreerde H. Hosties waren nog steeds in perfecte staat.

In 1914 liet onze patroon, de H. Paus Pius X, opnieuw een onderzoek instellen. Verschillende onderzoekers onderwierpen enkele van de H. Hosties aan zuur- en zetmeeltesten. De conclusie was dat de H. Hosties normalerwijze reeds een eeuw lang vergaan hadden moeten zijn. Professor Siro Grimaldi, professor scheikunde aan de universiteit van Siena en directeur van het chemisch laboratorium, schreef als

resultaat van zijn onderzoek een boek, met de titel: “Een wetenschapper die aanbidt”. Hij bekende dat het tweede eucharistisch wonder een uniek fenomeen is dat elke natuurwet tart.

In 1922 onderzocht Kardinaal Tacci met vier bisschoppen de H. Hosties. Ze waren nog allen intact. In 1950 werden de H. Hosties in een nog mooiere ciborie geplaatst. Op 5 augustus 1951 werd deze ciborie gestolen en de H. Hosties in het tabernakel door de dief uitgegoten.

Beste Kruisvaarders, vandaag, 300 jaar na de consecratie van deze H. Hosties zijn deze nog steeds intact en vers: een permanent eucharistisch mirakel.

Hernieuwen en versterken we dus ons geloof in Jezus’ werkelijke tegenwoordigheid in de H. Hostie. Geven we Hem alle eerbied die onze Koning toekomt. Gaan we goed voorbereid en met een passende dankzegging te Communie. Nooit in staat van doodzonde!

Trachten we in de **maand februari** elke dag de ‘Litanie van Eucharistisch Eerherstel’ te bidden als goedmaking voor alle zonden die tegen Jezus in de H. Hostie gedaan worden! (Zie Schatkist.)

In de **maand maart**, tijdens de Vastentijd, zullen we elke dag het Evangelie uit ons dagmissaal lezen. Trachten we er ons ook enkele vragen bij te stellen, bijvoorbeeld: met wie en tot wie spreekt Jezus, wat bedoelt Jezus, wat doet Jezus, hoe reageren de anderen, wat moet ik doen. Het is ook goed hierbij een oefening van geloof, hoop, liefde of berouw te bidden. Maken we van onze lezing een kleine samenspraak met Jezus!

Zo, beste Kruisvaarders, ik wens jullie veel devotie bij het bidden en veel geestelijke verlichting bij het lezen! Gezegende Vastentijd!

Pater Matthias De Clercq
EK-Kruisridder

De Geschiedenis van de Kerk

Pastoor W. Nolet

De nieuwe tijd

Godsdienstig leven

Het godsdienstig leven, het zoeken van God door de mens en het inwerken van God op de mens, ging onder de invloed van de H. Geest intussen zijn gang. Wel is er in deze tijd niet zo'n in het oog lopende gebeurtenis als de stichting van de Jezuïetenorde was, maar de Kerk houdt toch niet op, oude en nieuwe wegen naar God te gaan. In de oude Orden

is aanvankelijk een opgewekt geestelijk leven, dat zich ook uit in de naarstige (ijverige) studie van de kerkelijke oudheid in menig Benedictijnerklooster. De teksten van de oude Vaders en van de oude concilies worden gedrukt en bestudeerd, en door die studie werken ze bevruchtend op de theologie en op de prediking. Frankrijk heeft zijn grote predikanten in Bossuet en Massillon; Duitsland in Abraham a Sancta Clara.

Abraham a Sancta Clara

Maar aan de kloosters en hun tucht en hun werk knaagt het z.g. commende-wezen. Het werd nl. hoe langer hoe meer gebruikelijk, dat de vorsten aan het hoofd van kloosters adellijke personen stelden, die de titel en de waardigheid van abt voerden, de inkomsten genoten, maar zich verder van het welzijn van de kloosterlingen en de tucht in het klooster niets aantrokken. Ze verkeerden de inkomsten van hun kloosters aan het hof en de kloosters stierven uit

Armand de Rancé

of leidden een kwijnend bestaan. Een van die abten was bijv. Armand de Rancé (1626-1700), die van de goederen van zijn Abdij La Trappe vrolijk leefde, maar tot inkeer kwam, als novice in zijn klooster trad, later tot abt gekozen werd en toen zijn klooster maakte tot uitgangspunt van de strenge Orde van de Trappisten.

Ook ontstaan er in Frankrijk en in Duitsland congregaties, die zich bijzonder het missiewerk ten doel stellen: het Genootschap van de Paters van de H. Geest in 1703 en de Société des missions étrangères in 1658. De missies hadden in de tweede helft van de 18e eeuw overigens geweldig te lijden onder de vijandigheid van de Spaanse en Portugese regeringen, die de Jezuïeten eruit verdreven; en niet minder door de omstandigheid, dat Spanje en Portugal hun machtspositie in de koloniale wereld hoe langer hoe meer zagen overgaan op Engelsen en Hollanders. De voornaamste kloosterstichting in deze eeuw werd tot stand gebracht door de H. Alfonsus van Liguori en goedgekeurd door Benedictus XIV in 1749. Ze draagt de naam van Congregatie van

de Allerheiligste Verlosser, en heeft in de moderne tijd de grootste verdiensten voor volksmissies, geestelijke oefeningen voor priesters en leken, de moraaltheologie en de buitenlandse missies.

Devotie tot het H. Hart

De grote volksdevotie van de tegenwoordige tijd, de verering van het H. Hart, stamt uit de middeleeuwen, maar kreeg in de loop van de 18^e eeuw nieuwe opbloei en gedeeltelijk ook nieuwe inhoud,. De openbaringen aan de H. Margaretha Maria Alacoque (1647-1690) gaven verbreding aan de devotie. In 1765 stond Paus Clemens XIII voor het eerst toe, dat het feest van het H. Hart gevierd werd, dat thans een van de hoogtepunten in de christelijke beleving is.

Quiëtisme

De mystiek (het verlangend streven naar de bijzondere vereniging van de ziel met God en van God met de mens) kwam min of meer in diskrediet (werd verdacht gemaakt) door de dwaling van het Quiëtisme, dat de rol van het men-

François Fénelon

selijk handelen in de omgang met God te veel inperkt (alles aan God overlaat), tot welke dwaling ook Fénelon, de aartsbisschop van Kamerijk, neigde. Zo telt de 18e eeuw bijna geen mystieke schrijvers.

Fransé Revolutie

De 19e eeuw, de eeuw van het Liberalisme, wordt ingeleid door de Franse Revolutie. Het Liberalisme is die geestesrichting, die opkomt voor een zo groot mogelijke vrijheid van beweging voor de enkeling in denken en doen, voornamelijk op het gebied van het openbare leven. In de eeuwige worsteling om het evenwicht tussen de rechten van het individu en de rechten van de gemeenschap kwam de nadruk eenzijdig te liggen op de rechten van het individu. De gevolgen daarvan voor het inzicht in het wezen van de staat en voor het economische leven zullen we hier niet bespreken; het is duidelijk, dat

deze geestesrichting voor de godsdienst niet bevorderlijk was. In naam van de vrijheid vinden we dan ook een menigte dwalingen, die onder elkaar zeer verschillen, maar dit gemeen hebben, dat ze ieder gezag op het gebied van het geestesleven afwijzen; van vrijdenkers tot liberaal-katholieken, die zich alleen maar onderwerpen aan verklaarde dogma's, is de afstand groot, maar beide groepen staan onder de invloed van de tijdgeest.

De Franse revolutie vindt haar naaste oorzaken op politiek en sociaal gebied, maar zou in deze vorm niet mogelijk geweest zijn, wanneer door de liberale tijdgeest niet een groot deel van het Franse volk in al zijn geledingen van Kerk en godsdienst vervreemd was. Ze is dan ook feitelijk mede een stormloop op Kerk en geloof. De kerkelijke goederen werden reeds in 1789 verbeurd verklaard, in 1790 werden de kloosters opgeheven en aan de kloosterlingen

Terechtstelling priesters

werd vrijheid gegeven in de wereld terug te keren. Van de 37.000 kloosterzusters maakten er slechts 600 van die vrijheid gebruik; bij de mannelijke kloosterlingen was de verhouding niet zó gunstig, maar duizenden van hen hielpen de zusters toch om het bewijs te leveren, dat de kloosterlijke deugden niet afgedwongen zijn.

De grote aanval op de hiërarchie was de wet op de *Constitution civile du clergé* van 12 juli 1790, die het aantal bisdommen terugbracht van 134 tot 83, en bepaalde, dat de bisschoppen zouden gekozen worden door de kiezers van de departementen, de pastoors door die van de gemeenten. Van alle bisschoppen en priesters werd een eed op de *Constitution* gevorderd. Paus Pius VI (1774-1799) veroordeelde de *Constitution* 13 april 1791. Reeds tevoren had tweederde deel van de geestelijken de eed geweigerd. De veroordeling was voor velen, die reeds de eed hadden afgelegd, aanleiding om terug te keren van hun dwaling. De 26e augustus 1792

werd tegen alle priesters, die de eed niet hadden afgelegd (*insermentés*) en aan wie het gelovige volk zich hield, de verbanning uitgesproken, terwijl de koning, Lodewijk XVI, die tegen vervolgingsmaatregelen zijn veto had geplaatst, geschorst werd.

In september van dat jaar vallen de Septembermoorden, waarbij honderden priesters en bisschoppen en honderden kloosterzusters slachtoffers werden. Duizenden priesters kwamen om in de schepen bij Rochefort, waarop zij in harde gevangenschap gehouden werden. In 1797 begon men ook tegen de paus persoonlijk op te treden: Rome werd ingenomen, Pius VI weggevoerd en van de ene plaats naar de andere gebracht, tot hij in 1799 te Valence stierf.

Intussen was sinds 1797 Napoleon Bonaparte op de voorgrond getreden, juist in Italië. Bij de dood van Pius VI was hij afwezig, waardoor het mogelijk werd, Pius VII in Venetië te kiezen. Napoleon werd eind 1799 eerste Consul met onbepaalde macht. Hij begreep, dat voor de binnenlandse vrede een verzoening met de paus volstreekte voorwaarde was en sloot in 1802 een concordaat met Pius VII.

Napoleon

Jaarprogramma 2023

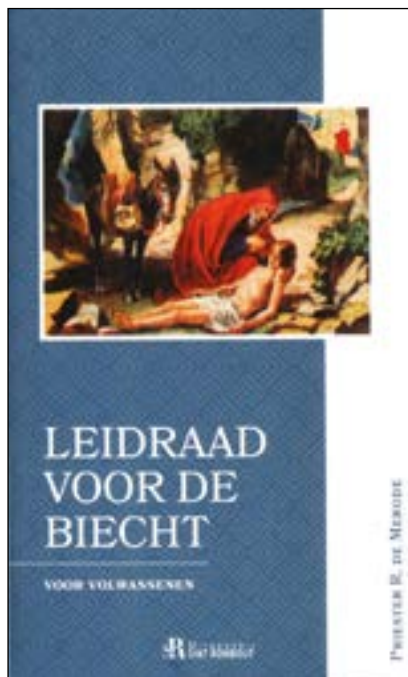
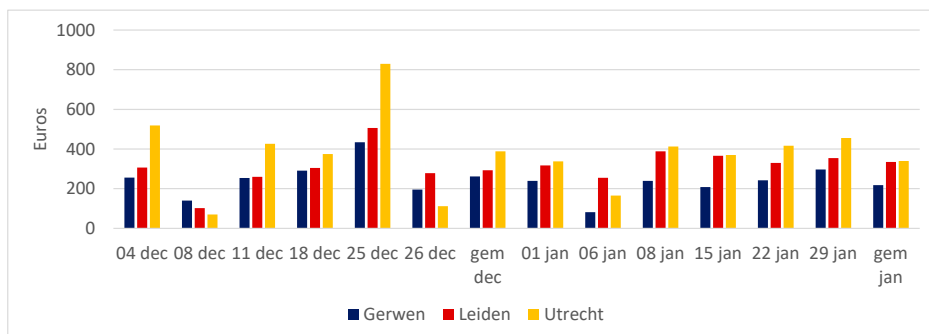
Wanneer?	Waar?	Wat?	
van	t/m		
02-02		Zaitzkofen	Lagere wijdingen
18-03		Amsterdam	Stille Omgang
10-04	15-04	Antwerpen	Geestelijke Oefeningen (gemengd)
26-02		Gerw./Lei./ Utr.	Vastenbezinning (+Derde Orde FSSPX)
25-03		Utrecht	Derde Orde FSSPX
30-04	07-05	Rome	J.K.I-reis
07-05		Gerwen	Torendag
18-05		Gerw./Lei./ Utr.	Eerste H. Communie
03-06		Utrecht	H. Vormsel (Mgr. De Galaretta)
11-06		Gerwen	Sacramentsprocessie
24-06		Utrecht	Derde Orde FSSPX
29-06		Ecône	Priesterwijding
01-07		Zaitzkofen (D)	Priesterwijding
02-07	15-07	Compostella (ES)	Fietstocht met Broeder René Maria
24-07	29-07	Antwerpen	Geestelijke Oefeningen (gemengd)
30-07	10-08	nader te bepalen	EK-jongens/meisjeskamp
26-08	27-08	Nederland	Bedevaart Gorcum-Brielle
16-09		Bonheiden (B)	Sportdag van de Traditie
30-09		Utrecht	Derde Orde FSSPX, bedevaart
07-10		Banneux	Bedevaart District Benelux
11-09	16-09	Antwerpen	Mariale Retraite (gemengd)
21-10		Gerwen	Aanbiddingsdag
28-10		Utrecht	Derde Orde FSSPX

Onze Overledenen

Mevr. M.C.	van Stijn-de Kort	Beekbergen	02	02	2003
Hr. C.H.	van der Sman	Wellerlooi	03	02	2013
Mevr. M.J.	ten Berge-Pijnenburg	Den Haag	04	02	2013
Mevr. M.M.T.N.L.	Wijnhamer-Gouw	Den Haag	06	02	2004
Mevr. A. Th.	Pot-Raaijmakers	Valkenswaard	08	02	2007
Mevr. H.C.L.	Jaspers-Lemmens	Maastricht	09	02	2006

Eerw. Pater H.A.P. Ierschot o.m.d.	Nijmegen	11	02	2010
Mej. H.G.M. Vissers	's Hertogenbosch	11	02	2015
Mej. M.L. Bastiaanse	Rotterdam	12	02	2015
Mevr. J.M. van der Horst-Schouten	Rijswijk	13	02	2015
Mevr. M.J. Korb-Zirkel	Zwijndrecht	14	02	2003
Hr. F.A.M. Wouters	Utrecht	14	02	2015
Hr. H.J. van Eekeren	Utrecht	14	02	2017
Hr. H. Heuts	Sittard	20	02	2004
Hr. Q.J. van der Horst	Rijswijk	21	02	2005
Mevr. G.C. Ebbers-Nillissen	Nijmegen	21	02	2008
Mevr. E.M. Dohmen-van Leeuwen	Eindhoven	27	02	2002
Mevr. M.J. Kobus-Egbertsen	Dieren	27	02	2004
Hr. F. de Beaufort	Zeist	27	02	2007
Hr. J. van Dijk	Tilburg	27	02	2012
Mej. M.E.T. Wouters	Utrecht	29	02	2016
Mevr. M. Vehof-Kokhuis	Ambt-Delden	03	03	2009
Mevr. J.W. Verhage-Daniëls	Rijswijk	05	03	1995
Hr. H. van Uden	Helmond	05	03	2004
Hr. M.F.H. Huberts	Venlo	07	03	1996
Hr. A.F.M. Bongers	Aarle-Rixtel	10	03	2006
Hr. P. Ceelen	Eindhoven	11	03	1987
Hr. M.H. Aupers	Amsterdam	15	03	2009
Hr. A. Schröder	Maastricht	22	03	1996
Hr. F.B.J. Meerhoff	Zaandam	22	03	2007
Hr. R.H. van Hezewijk	Nijmegen	24	03	1990
Hr. C.H. Hooreman	Haarlem	24	03	2010
Hr. B. van Nieuwkerk	Helmond	28	03	2008
Mevr. E.M.J.P. de Goede-Oey	Eindhoven	30	03	2000
Hr. J.A. Daniëls	Nootdorp	18	01	1987
Mevr. M.G.H. Huberts-Hendriks	Venlo	20	01	2019
Hr. M. van de Linden	Eindhoven	21	01	2006
Hr. R.R. Freeman	Valkenswaard	21	01	2007
Mej. H.P. van Vugt	Nuenen	21	01	2020
Hr. A.M. van Os	Groesbeek	24	01	2009
Mevr. E.J. van Diggele	Rotterdam	24	01	2011
Hr. J.T. Vloet	Boxmeer	25	01	1998
Hr. P.L. Tan	Amsterdam	25	01	2003
Mevr. J.P. Kühr-Langras	Leidschendam	30	01	2016
Hr. J.W. Jongerius	Utrecht	31	01	2021

Collecten in de maanden december 2022 en januari 2023

Neem zoveel mogelijk deel aan de plechtigheden van de Goede Week! Aan elk van deze is een volle aflaat verbonden! U bent van harte uitgenodigd!

Tijd om zijn Pasen te houden:

De Kerk legt aan alle gelovigen de plicht op minstens eenmaal per jaar te biechten (minstens hun doodzonden) en te communiceren. Er is geen tijd voorgeschreven voor de Biecht. De Paascommunie kan men doen tussen Passiezondag en de Zondag van de Goede Herder (tweede zondag na Pasen). De gelovige die zijn Paascommunie gedurende deze tijd niet zou hebben gedaan, blijft gehouden haar zo snel mogelijk te doen. Voor de zieken die niet naar de H. Mis kunnen komen, is de voorgeschreven tijd verlengd tot Drievuldigheidszondag

Expositie Lijkwade in Gerwen

Passiezondag 26 maart t/m zondag 23 april 2023

Kalender Gerwen

Februari

wo.	1	7.15	H. Mis	H. Ignatius, biss. v. Antiochië en mart. (3 ^e kl.)
do.	2	18.00	Lof	
		19.00	Kaarswijding, Opdracht v. Jezus in de Tempel, Maria Lichtmis (2 ^e kl.)	
			Processie, gez. H. Mis	
vr.	3	17.30	Lof	Eerste vrijdag v.d. maand, Votiefmis v.h. H. Hart van Jezus (3 ^e kl.); ged. H. Blasius, biss. en mart.; <i>Blasiuszegen</i>
		18.30	H. Mis	
za.	4	9.00	H. Mis	Eerste zaterdag v.d. maand, Votiefmis v.h. Onbevlekt Hart v. Maria (22 aug.) (3 ^e kl.); ged. H. Andreas Corsini, biss. en bel.; daarna uitstelling tot 12.30 uur
		10.30	Onderricht	<i>Godsdienstlessen</i>
zo.	5	10.30	Hoogmis	Zondag Septuagesima (2^e kl.); kinder- en Blasiuszegen
ma.	6	18.30	H. Mis	H. Titus, biss. en bel. (3 ^e kl.); ged. H. Dorothea, maagd en mart.
di.	7	18.30	H. Mis	H. Romualdus, abt (3 ^e kl.)
wo.	8	7.15	H. Mis	H. Johannes van Matha, bel. (3 ^e kl.)
do.	9	17.30	Lof	H. Cyrillus, biss. v. Alexandrië en kerkl. (3 ^e kl.); ged. H. Apollonia, maagd en mart.
		18.30	H. Mis	
vr.	10	-----	geen H. Mis	H. Scholastica, maagd (3 ^e kl.)
za.	11	-----	geen H. Mis	Verschijning v. O.L.V. te Lourdes (3 ^e kl.)
zo.	12	10.30	Hoogmis	Zondag Sexagesima (2^e kl.)
ma.	13	18.30	H. Mis	door de week (4 ^e kl.)
di.	14	18.30	H. Mis	door de week (4 ^e kl.); ged. H. Valentinus, priester en mart.
wo.	15	7.15	H. Mis	door de week (4 ^e kl.); ged. HH. Faustinus en Jovita, mart.
do.	16	17.30	Lof	
		18.30	H. Mis	door de week (4 ^e kl.)
vr.	17	7.15	H. Mis	door de week (4 ^e kl.)
za.	18	9.00	H. Mis	O.L. Vrouw op zaterdag (4 ^e kl.); ged. H. Simeon, biss. en mart.
zo.	19	10.30	Hoogmis	Zondag Quinquagesima (2^e kl.)
ma.	20	18.30	H. Mis	door de week (4 ^e kl.)
di.	21	18.30	H. Mis	door de week (4 ^e kl.)

wo. 22	19.00	Aswijding, Askruisje, gez. H. Mis	Aswoensdag (1° kl.); vasten en onthouding verplicht!
do. 23	17.30	Lof	v.d. Vasten (3° kl.); ged. H. Petrus Damianus, biss. en kerkl.
	18.30	H. Mis	
vr. 24	17.45	<i>Kruisweg</i>	
	18.30	H. Mis	H. Matthias, apostel (2° kl.); ged. v.d. Vasten
za. 25	9.00	H. Mis	v.d. Vasten
zo. 26	10.30	Hoogmis	1° zondag v.d. Vasten (1° kl.); Askruisje
	13.45		1° voordracht
	14.15		meditatie in stilte
Vastenbezinning	13.00		2° voordracht
	15.00		Lof met Rozenhoedje
	16.00		einde
ma. 27	18.30	H. Mis	v.d. Vasten (3° kl.); ged. H. Gabriël-van-de-Moe- der-van-Smarten, bel.
di. 28	18.30	H. Mis	v.d. Vasten (3° kl.)

Maart

wo. 1	7.15	H. Mis	Quatertemperdag in de Vasten (2° kl.); <i>vasten en onthouding aanbevolen!</i>
do. 2	17.30	Lof	v.d. Vasten (3° kl.)
	18.30	H. Mis	
vr. 3	17.30	Lof	Eerste vrijdag v.d. maand; Quatertemperdag in de Vasten (2° kl.); <i>vasten en onthouding aanbe- volen!</i>
	18.30	H. Mis	
za. 4	9.00	H. Mis	Eerste zaterdag v.d. maand; Quatertemperdag in de Vasten (2° kl.); ged. H. Casimir, bel.; daarna uitstelling tot 12.30 uur; <i>vasten en onthouding aanbevolen!</i>
	10.30	<i>Onderricht</i>	<i>Godsdienstlessen</i>
zo. 5	10.30	Hoogmis	2° zondag v.d. Vasten (1° kl.); kinderzegen
ma. 6	18.30	H. Mis	v.d. Vasten (3° kl.); ged. HH. Perpetua en Feli- citas, mart.
di. 7	18.30	H. Mis	v.d. Vasten (3° kl.); ged. H. Thomas v. Aquino, bel. en kerkl.
wo. 8	7.15	H. Mis	v.d. Vasten (3° kl.); ged. H. Johannes-De-Deo, bel.
do. 9	17.30	Lof	v.d. Vasten (3° kl.); ged. H. Francisca Romana, weduwe
	18.30	H. Mis	
vr. 10	17.45	<i>Kruisweg</i>	v.d. Vasten (3° kl.); ged. HH. Martelaren v. Sebaste
	18.30	H. Mis	

za.	11	9.00	H. Mis	van de Vasten (3 ^e kl.)
		10.30	<i>Onderricht</i>	<i>Godsdienstlessen</i>
zo.	12	10.30	Hoogmis	3^e zondag v.d. Vasten (1^e kl.)
ma.	13	18.30	H. Mis	v.d. Vasten (3 ^e kl.)
di.	14	18.30	H. Mis	v.d. Vasten (3 ^e kl.)
wo.	15	7.15	H. Mis	v.d. Vasten (3 ^e kl.)
do.	16	17.30	Lof	
		18.30	H. Mis	v.d. Vasten (3 ^e kl.)
vr.	17	17.45	<i>Kruisweg</i>	v.d. Vasten (3 ^e kl.); ged. H. Gertrudis, maagd
		18.30	H. Mis	(bisdom 's Hertogenbosch) en H. Patricius, biss. en bel.
za.	18	9.00	H. Mis	v.d. Vasten (3 ^e kl.); ged. H. Cyrillus, biss. v. Jeruzalem en kerkl.
		10.30	<i>Onderricht</i>	<i>Godsdienstlessen</i>
zo.	19	10.30	Hoogmis	4^e zondag v.d. Vasten (1^e kl.), Laetare
ma.	20	19.00	gez. H. Mis	H. Jozef, echtgenoot v.d. H. Maagd en patroon v.d. Kerk (1^e kl.); ged. v.d. Vasten
di.	21	18.30	H. Mis	v.d. Vasten (3 ^e kl.); ged. H. Benedictus, abt
wo.	22	7.15	H. Mis	v.d. Vasten (3 ^e kl.)
do.	23	17.30	Lof	
		18.30	H. Mis	v.d. Vasten (3 ^e kl.)
vr.	24	17.45	<i>Kruisweg</i>	
		18.30	H. Mis	v.d. Vasten (3 ^e kl.); ged. H. Gabriël, aartsengel
za.	25	9.00	gez. H. Mis	Maria Boodschap (1^e kl.); ged. v.d. Vasten; sterfdag van Mgr. M. Lefebvre in 1991
		11.00	<i>Onderricht</i>	<i>Godsdienstlessen</i>
zo.	26	10.30	Hoogmis	Passiezondag (1^e kl.)
ma.	27	18.30	H. Mis	v.d. Passietijd (3 ^e kl.); ged. H. Johannes Damascenus, bel. en kerkl.
di.	28	18.30	H. Mis	v.d. Passietijd (3 ^e kl.); ged. H. Johannes v. Capistrano, bel.
wo.	29	7.15	H. Mis	v.d. Passietijd (3 ^e kl.)
do.	30	17.30	Lof	
		18.30	H. Mis	v.d. Passietijd (3 ^e kl.)
vr.	31	17.45	<i>Kruisweg</i>	Gedachtenis O.L.-Vrouw-van-Zeven-Smarten (1^e kl.); ged. v.d. Passietijd; feestdag v.d. Zusters FSSPX
		18.30	H. Mis	

April

za.	1	9.00	H. Mis	Eerste zaterdag v.d. maand; v.d. Passietijd (3 ^e kl.); daarna uitstelling tot 12.30 uur
		10.30	<i>Onderricht</i>	<i>Godsdienstlessen</i>

zo.	2	10.30	Hoogmis	Palmzondag (1 ^e kl.); met palmwijding, processie en gezongen passieverhaal; <i>kinderzegen</i>
ma.	3	18.30	H. Mis	in de Goede Week (1 ^e kl.)
di.	4	18.30	H. Mis	in de Goede Week (1 ^e kl.)
wo.	5	7.15	H. Mis	in de Goede Week (1 ^e kl.)
do.	6	20.00	gez. H. Mis	Witte Donderdag (1 ^e kl.); met voetwassing, processie, altaarontbloting en aanbidding tot 24.00 uur
vr.	7	14.00	Kruisweg	Goede Vrijdag (1 ^e kl.); <i>vasten en onthouding verplicht!</i>
		15.00	Liturgie	met lezingen, gez. passieverhaal, plechtige gebeden, kruisverering en H. Communie
za.	8	22.00	Paaswake	Paaszaterdag (1 ^e kl.); met wijding v.h. vuur en de paaskaars, Exsúltet, lezingen, Litanie v. alle Heiligen, wijding v. paas- en doopwater, hernieuwing v.d. doopbeloften en gez. H. Mis
zo.	9	10.30	Hoogmis	Hoogfeest v. Pasen (1 ^e kl.)
ma.	10	9.00	Hoogmis	Tweede Paasdag (1 ^e kl.)
				<i>gewijzigde tijd i.v.m. de wielerronde v. Gerwen</i>

Activiteiten in Gerwen

Catechismusonderricht kinderen:

Zaterdag 4 febr.; 4, 11, 18 en 25 maart; 1 april (van 10.30-12.00 uur)

J.K.I.-bijeenkomsten: 12 febr. en 5 maart

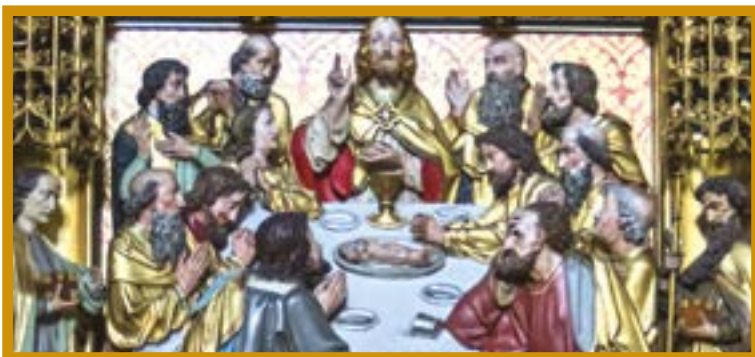
E.K.-bijeenkomsten: 19 febr. en 12 maart

Geloofsverdieping volwassenen: 20 febr. en 27 maart

Gebedsinitiatief: na de Hoogmis op de eerste zondag van de maand

- Heren: 1. bekeringen en 2. heiliging van het familieleven

- Dames: 3. roepingen

Kalender Leiden

Februari

do.	2	19.00	Kaarswijding, Processie, gez. H. Mis	Opdracht v. Jezus in de Tempel, Maria Lichtmis (2 ^e kl.)
vr.	3	17.30 18.30	Lof H. Mis	Eerste vrijdag v.d. maand, Votiefmis v.h. H. Hart van Jezus (3 ^e kl.); ged. H. Blasius, biss. en mart.; <i>Blasiuszegen</i>
za.	4	9.00	H. Mis	Eerste zaterdag v.d. maand, Votiefmis v.h. Onbevlekt Hart v. Maria (22 aug.) (3 ^e kl.); ged. H. Andreas Corsini, biss. en bel.; daarna uitstelling tot 13.00 uur
		10.20	<i>Onderricht</i>	<i>Godsdienstlessen</i>
zo.	5	10.30	Hoogmis	Zondag Septuagesima (2^e kl.); kinder- en Blasiuszegen
vr.	10	18.30	H. Mis	H. Scholastica, maagd (3 ^e kl.)
za.	11	9.00	H. Mis	Verschijsning v. O.L.V. te Lourdes (3 ^e kl.)
		10.20	<i>Onderricht</i>	<i>Godsdienstlessen</i>
zo.	12	10.30	Hoogmis	Zondag Sexagesima (2^e kl.)
vr.	17	18.30	H. Mis	door de week (4 ^e kl.)
za.	18	9.00	H. Mis	O.L. Vrouw op zaterdag (4 ^e kl.); ged. H. Simeon, biss. en mart.
		10.20	<i>Onderricht</i>	<i>Godsdienstlessen</i>
zo.	19	10.30	Hoogmis	Zondag Quinquagesima (2^e kl.)
wo.	22	19.00	Aswijding, Askruisje, gez. H. Mis	Aswoensdag (1^e kl.); vasten en onthouding verplicht!
vr.	24	17.45 18.30	<i>Kruisweg</i> H. Mis	H. Matthias, apostel (2 ^e kl.); ged. v.d. Vasten v.d. Vasten
za.	25	9.00	H. Mis	
zo.	26	10.30	Hoogmis	1^e zondag v.d. Vasten (1^e kl.); Askruisje
		13.45		1 ^e voordracht
		14.15		meditatie in stilte
Vastenbezinning		13.00		2 ^e voordracht
		15.00		Lof met Rozenhoedje
		16.00		einde

Maart

vr.	3	17.30	Lof	Eerste vrijdag v.d. maand; Quatertemperdag in de Vasten (2 ^e kl.); <i>vasten en onthouding aanbevolen!</i>
		18.30	H. Mis	
za.	4	9.00	H. Mis	Eerste zaterdag v.d. maand; Quatertemperdag in de Vasten (2 ^e kl.); ged. H. Casimir, bel.; daarna uitstelling tot 13.00 uur; <i>vasten en onthouding aanbevolen!</i>
zo.	5	10.30	Hoogmis	2^e zondag v.d. Vasten (1^e kl.); <i>kinderzegen</i>
vr.	10	17.45	<i>Kruisweg</i>	v.d. Vasten (3 ^e kl.); ged. HH. Martelaren v. Sebaste
		18.30	H. Mis	van de Vasten (3 ^e kl.)
za.	11	9.00	H. Mis	<i>Godsdienstlessen</i>
		10.20	<i>Onderricht</i>	
zo.	12	10.30	Hoogmis	3^e zondag v.d. Vasten (1^e kl.)
vr.	17	17.45	<i>Kruisweg</i>	v.d. Vasten (3 ^e kl.); ged. H. Patricius, biss. en bel.
		18.30	H. Mis	
za.	18	9.00	H. Mis	v.d. Vasten (3 ^e kl.); ged. H. Cyrillus, biss. v. Jeruzalem en kerkl.
		10.20	<i>Onderricht</i>	<i>Godsdienstlessen</i>
zo.	19	10.30	Hoogmis	4^e zondag v.d. Vasten (1^e kl.), Laetare
ma.	20	19.00	gez. H. Mis	H. Jozef, echtgenoot v.d. H. Maagd en patroon v.d. Kerk (1^e kl.); ged. v.d. Vasten
vr.	24	17.45	<i>Kruisweg</i>	v.d. Vasten (3 ^e kl.); ged. H. Gabriël, aartsengel
		18.30	H. Mis	Maria Boodschap (1^e kl.); ged. v.d. Vasten;
za.	25	9.00	gez. H. Mis	sterfdag van Mgr. M. Lefebvre in 1991
		10.50	<i>Onderricht</i>	<i>Godsdienstlessen</i>
zo.	26	10.30	Hoogmis	Passiezondag (1^e kl.)
vr.	31	17.45	<i>Kruisweg</i>	Gedachtenis O.L.-Vrouw-van-Zeven-Smarten (1^e kl.); ged. v.d. Passietijd; feestdag v.d. Zusters FSSPX
		18.30	H. Mis	

April

za.	1	9.00	H. Mis	Eerste zaterdag v.d. maand; v.d. Passietijd (3 ^e kl.); daarna uitstelling tot 12.30 uur
		10.20	<i>Onderricht</i>	<i>Godsdienstlessen</i>
zo.	2	10.30	Hoogmis	Palmzondag (1^e kl.); met palmwijding, processie en gezongen passieverhaal; <i>kinderzegen</i>
do.	6	20.00	gez. H. Mis	Witte Donderdag (1^e kl.); met voetwassing, processie, altaarontbloting en aanbidding tot 24.00 uur

vr.	7	14.00	Kruisweg	Goede Vrijdag (1 ^e kl.); <i>vasten en onthouding verplicht!</i>
		15.00	Liturgie	met lezingen, gez. passieverhaal, plechtige gebeden, kruisverering en H. Communie
za.	8	22.00	Paaswake	Paaszaterdag (1 ^e kl.); met wijding v.h. vuur en de paaskaars, Exsultet, lezingen, Litanie v. alle Heiligen, wijding v. paas- en doopwater, hernieuwing v.d. doopbeloften en gez. H. Mis
zo.	9	10.30	Hoogmis	Hoogfeest v. Pasen (1 ^e kl.)
ma.	10	10.30	Hoogmis	Tweede Paasdag (1 ^e kl.)

Activiteiten in Leiden

Catechismusonderricht kinderen:

Zaterdag 4, 11 en 18 febr.; 11, 18 en 25 maart; 1 april (van 10.20-12.00 uur)

E.K.-bijeenkomsten: 5 febr. en 5 maart

J.K.I.-bijeenkomsten: 19 febr. en 19 maart

Geloofsverdieping volwassenen en M.I.: 20 febr. en 6 maart

Gebedsinitiatief: voor roepingen: na de Hoogmis op de derde zondag van de maand

Kalender Utrecht

Februari

do.	2	19.00	Kaarswijding, Processie, gez. H. Mis	Opdracht v. Jezus in de Tempel, Maria Lichtmis (2 ^e kl.)
vr.	3	17.30 18.30	Lof H. Mis	Eerste vrijdag v.d. maand, Votiefmis v.h. H. Hart van Jezus (3 ^e kl.); ged. H. Blasius, biss. en mart.; <i>Blasiuszegen</i>
za.	4	9.00	H. Mis	Eerste zaterdag v.d. maand, Votiefmis v.h. Onbevlekt Hart v. Maria (22 aug.) (3 ^e kl.); ged. H. Andreas Corsini, biss. en bel.; daarna uitstelling tot 13.00 uur
		10.30	Onderricht	<i>Godsdienstlessen</i>
zo.	5	10.30	Hoogmis	Zondag Septuagesima (2 ^e kl.); <i>kinder- en Blasiuszegen</i>
vr.	10	18.30	H. Mis	H. Scholastica, maagd (3 ^e kl.)
za.	11	9.00	H. Mis	Versijning v. O.L.V. te Lourdes (3 ^e kl.)
		10.30	Onderricht	<i>Godsdienstlessen</i>
zo.	12	10.30	Hoogmis	Zondag Sexagesima (2 ^e kl.)

vr.	17	18.30	H. Mis	door de week (4 ^e kl.)
za.	18	9.00	H. Mis	O.L. Vrouw op zaterdag (4 ^e kl.); ged. H. Simeon, biss. en mart.
		10.30	Onderricht	Godsdienstlessen
zo.	19	10.30	Hoogmis	Zondag Quinquagesima (2^e kl.)
wo.	22	19.00	Aswijdung, Askruisje, gez. H. Mis	Aswoensdag (1^e kl.); vasten en onthouding verplicht!
vr.	24	17.45	Kruisweg	
		18.30	H. Mis	H. Matthias, apostel (2 ^e kl.); ged. v.d. Vasten v.d. Vasten
za.	25	9.00	H. Mis	
zo.	26	10.30	Hoogmis	1^e zondag v.d. Vasten (1^e kl.); Askruisje
		13.45		1 ^e voordracht
		14.15		meditatie in stilte
Vastenbezinning		13.00		2 ^e voordracht
		15.00		Lof met Rozenhoedje
		16.00		einde

Maart

vr.	3	17.30	Lof	Eerste vrijdag v.d. maand; Quatertemperdag in de Vasten (2 ^e kl.); <i>vasten en onthouding aanbevelen!</i>
		18.30	H. Mis	
za.	4	9.00	H. Mis	Eerste zaterdag v.d. maand; Quatertemperdag in de Vasten (2 ^e kl.); ged. H. Albricus, biss. en bel., en H. Casimir, bel.; daarna Lof met Rozenhoedje; <i>vasten en onthouding aanbevelen!</i>
zo.	5	10.30	Hoogmis	2^e zondag v.d. Vasten (1^e kl.); kinderzegen
vr.	10	17.45	Kruisweg	v.d. Vasten (3 ^e kl.); ged. HH. Martelaren v. Sebaste
		18.30	H. Mis	van de Vasten (3 ^e kl.)
za.	11	9.00	H. Mis	
		10.30	Onderricht	Godsdienstlessen
zo.	12	10.30	Hoogmis	3^e zondag v.d. Vasten (1^e kl.)
vr.	17	17.45	Kruisweg	v.d. Vasten (3 ^e kl.); ged. H. Gertrudis, maagd, en H. Patricius, biss. en bel.
		18.30	H. Mis	
za.	18	9.00	H. Mis	v.d. Vasten (3 ^e kl.); ged. H. Cyrillus, biss. v. Jeruzalem en kerkl.
		10.30	Onderricht	Godsdienstlessen
zo.	19	10.30	Hoogmis	4^e zondag v.d. Vasten (1^e kl.), Laetare
ma.	20	19.00	gez. H. Mis	H. Jozef, echtgenoot v.d. H. Maagd en patroon v.d. Kerk (1^e kl.); ged. v.d. Vasten
vr.	24	17.45	Kruisweg	
		18.30	H. Mis	v.d. Vasten (3 ^e kl.); ged. H. Gabriël, aartsengel

za.	25	9.00	gez. H. Mis	Maria Boodschap (1 ^e kl.); ged. v.d. Vasten; <i>sterfdag van Mgr. M. Lefebvre in 1991</i>
		11.00	Onderricht	<i>Godsdienstlessen</i>
zo.	26	10.30	Hoogmis	Passiezondag (1 ^e kl.)
vr.	31	17.45	Kruisweg	Gedachtenis O.L.-Vrouw-van-Zeven-Smarten
		18.30	H. Mis	(1 ^e kl.); ged. v.d. Passietijd; <i>feestdag v.d. Zusters FSSPX</i>

April

za.	1	9.00	H. Mis	Eerste zaterdag v.d. maand; v.d. Passietijd (3 ^e kl.); daarna L of met Rozenhoedje
		10.30	Onderricht	<i>Godsdienstlessen</i>
zo.	2	10.30	Hoogmis	Palmzondag (1 ^e kl.); met palmwijding, processie en gezongen passieverhaal; <i>kinderzegen</i>
do.	6	20.00	gez. H. Mis	Witte Donderdag (1 ^e kl.); met voetwassing, processie, altaarontbloting en aanbidding tot 24.00 uur
vr.	7	14.00	Kruisweg	Goede Vrijdag (1 ^e kl.); <i>vasten en onthouding verplicht!</i>
		15.00	Liturgie	met lezingen, gez. passieverhaal, plechtige gebeden, kruisverering en H. Communie
za.	8	22.00	Paaswake	Paaszaterdag (1 ^e kl.); met wijding v.h. vuur en de paaskaars, Exsultet, lezingen, Litanie v. alle Heiligen, wijding v. paas- en doopwater, hernieuwing v.d. doopbeloften en gez. H. Mis
zo.	9	10.30	Hoogmis	Hoogfeest v. Pasen (1 ^e kl.)
ma.	10	10.30	Hoogmis	Tweede Paasdag (1 ^e kl.)

Activiteiten in Utrecht

Catechismusonderricht kinderen:

Zaterdagen 4, 11 en 18 febr.; 11, 18 en 25 maart; 1 april. (van 9.30-10.30 uur)

Bespreking missaal (voor allen): 5 febr., 5 maart en 2 april 13.00 uur

J.K.I.-bijeenvkomsten: 12 febr. en 12 maart

Geloofsverdieping jeugd: 19 febr.; 19 en 26 maart

Onze adressen in Nederland

Gerwen

Leiden

Utrecht

Oude St. Clemenskerk

Heuvel 21
5674 RR Nuenen
Telefoon

+31 (0)40 283 45 05

H. Mis zie pagina 61

Kapel O.L.V. van de
Rozenkrans

Sumatrastraat 197
2315 BD Leiden

Telefoon
+31(0)71 782 05 05 of
+31 (0)40 283 45 05

H. Mis zie pagina 65

St. Willibrordkerk

Minrebroederstraat 21
3512 GS Utrecht

Telefoon
+31 (0)40 283 45 05

H. Mis zie pagina 67

Telefoontijden: maandag t/m zaterdag 09.30-12.00 en 14.00-17.30 uur.
In noodgevallen staan wij u vanzelfsprekend ook buiten deze tijden ter beschikking. Bovendien kunt u altijd een bericht op ons antwoordapparaat achterlaten of per e-mail met ons in contact treden.

E-mail adressen van de priesters

Pater C. de Beer: c.debeer@fsspx.email

Pater K. Huysegems: p.huysegems@googlemail.com

Pater M. De Clercq: m.declercq@fsspx.email

**Steun het
Informatie-
blad!**

Bankrekening

Stichting St. Jozef Nuenen
Heuvel 23

5674 RR Nuenen

IBAN: NL11 INGB 0003 9907 90

BIC: INGBNL2A

Kerkrade

(Duitstalig)

Kerk St. Maria ter Engelen
Pannesheiderstraat 71

6462 EB Bleijerheide/Kerkrade
Telefoon +31 (0)45 567 13 97

Op zondag Hoogmis om 9.30 uur

De erediensten worden verzorgd
door de priesters van de
Priorij St. Bonifacius
Bottroper Strasse 295
D-45356 Essen

Telefoon +49 (0) 20 166 49 22

District Benelux

*Brussel (Namen, Quiévrain en
Luxemburg)*

Christus Koning Priorij
Eendrachtstraat 37
1050 Brussel
Telefoon +32 (0)2 550 00 20

St. Jozefkerk
Frère - Orban Square
1040 Brussel
Telefoon +32 (0)474 860 755
H. Mis

- zon- en feestdagen 8.00 uur
10.00 uur
- ma. t/m za. 18.00 uur

Antwerpen

Priorij van het Allerheiligste Sacrament
Hemelstraat 21-23
2018 Antwerpen
Telefoon +32 (0)3 229 01 80
H. Mis

- zon- en feestdagen 7.30 uur
10.00 uur
- ma., di. 7.00 uur
- wo, za. 7.30 uur
- do., vr. 18.30 uur

Gent

Sint-Amanduskapel
Kortrijksesteenweg 139
9000 Gent
Telefoon +32 (0)3 229 01 80
H. Mis

- zon- en feestdagen 10.00 uur

Colofon

Uitgever

Priesterbroederschap St. Pius X

Redactie

Pater C. de Beer
Priorij St. Clemens
Heuvel 23
5674 RR Nuenen
Telefoon +31 (0)40 283 45 05

Kopijsluiting IB 337

Vrijdag 17 maart 2023

Giften ter ondersteuning

Uw giften ter ondersteuning van ons werk zijn zeer welkom: ze vormen de enige financiële steun voor het apostolaat van de Priesterbroederschap St. Pius X in Nederland. Voor uw overschrijving kunt u gebruik maken van

- internetbankieren,
- een automatische machtiging, of
- een eenmalige overschrijving.

U vindt ons ook op internet

- www.stpiusx.nl
- www.stpiusx.be

Biechtgelegenheid

Op zon- en verplichte feestdagen: een uur vóór de H. Mis, tot ten laatste 10 minuten vóór de Mis, eventueel ook na de Mis.

Stipendium voor de H. Mis

Het stipendium voor een H. Mis bedraagt: € 18,00.

2 Voorwoord

VAN DE PRIESTERBROEDERSCHAP

3 Het Mirakel van Amsterdam

23 De Litanie van Onze-Lieve-Vrouw: Koningin van de Apostelen, bid voor ons.

TERUGBLIKKEN

28 Donderdag 2 februari: Tonsuur Tobias Veselka en inkleding Marijn Verbeek in Zaitzkofen (D)!

EUCHARISTISCHE KRUISTOCHT

30 Uitleg van de intentie – ‘Beer’ Michael en ‘Fee’ Lilian. Stamouders van taaië christenen

40 De H. Jeroen van Noordwijk

48 Schatkisten

49 Puntje

53 De Geschiedenis van de Kerk

VAN DE PRIORIJ

57 Jaarprogramma 2023

57 Onze Overledenen

59 Collecten in de maanden december 2022 en januari 2023

59 Nieuwe boeken:

De Katholieke Catechismus over de kerkelijke crisis

Leidraad voor de Biecht

60 Tijd om zijn Pasen te houden

60 Expositie Lijkwade in Gerwen

61 Kalender Gerwen

65 Kalender Leiden

67 Kalender Utrecht

70 Onze adressen in Nederland

71 District Benelux

71 Colofon